Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

RAJER FOLKSBLAT — פרייז 20 גראשען

הייגט 8 זייטען.

לאדזשער פאלקסבלאט

אומפארטייאישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 32	Łódź, Czwartek 6 lutego 1930	אכטער יאהרגאנג	לאדז, דאנערשטאג, ח שבט תר"צ	Nr. 32

Adres Redakcji i Administracji Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71 — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פיעטריקאווער 21, טעל. 224-71

אמנעסטיע פאר פערלעגענע שטייער־חובות

פאר אומזאץ- און הכנסה-שטייער ביז 2000 זלאטעס

וואַרשע, 5 (טעלעפאניש פון אונזער סיים־קאָרעספאָנדענט). דער פינאנץ־מיניסטער מאַטושעווסקי, האט ארויסגעשיקט א צירקולאַר צו די פינאנץ־קאמערן, אז נישט קוקנדיג אויף די ספּעציעלע פולמאכטען צו שטרייכען פערלעגענע חובות און שטראפען פאר אומזאץ־ און הכנסה־שטייער, זענען נאך געבליבען פיגורירען פיל אזעלכע חובות, הגם מ'קען זיי נישט איינקאסירען, אדער דאס איינקאסירען רואינירט דעם בעל־חוב. דאס פינאנץ־מיניסטעריום פאדערט אויף צו ליקווידירען אזעלכע חובות, וואס שטאמען פאר דער צייט ביז'ן יאהר 1927 און שטייגען נישט איבער קיין 2000 זל. די פעראָרדנונג דארף דורכגעפיהרט ווערען ביז'ן 31־טען מערץ ה. י.

ד"ר לעא בראמסאן פערוואונדעט בעת אן אויטא-קאטאסטראפע

ניו־יאָרק, 5 (י. ט. א. טעלעגראפיש). דא האט פאסירט אן אומגליקספאל מיט'ן פרעזעס פון אלוועלטליכען וועלטפערבאנד ד"ר לעא בראמסאן, וועלכער איז פערוואונדעט געוואָרען בעת א קאטאסטראפע מיט'ן אויטא, אין וועלכער ער איז געפאָהרען צו א קאָנפערענץ פון די מזרח־אייראפעאישע לאנדמאנשאפטען. ד"ר בראמסאנס צושטאנד איז נישט געפעהרליך.

נעכטיגע סיים־זיצונג

וואַרשע, 5 (טעלעפאניש פון אונזער סיים־קאָרעספאָנדענט) באלד ביי דער עפענונג פון דער היינטיגער סיים־זיצונג האט דער מאַרשאלעק מודיע געווען, אז דעפ. וואשניצקי פון „וויזוואָלעניע" האט זיך אפגעזאָגט פון זיין מאנדאט אלס וויצע־מאַרשאלעק פון סיים. וווטער האט דער מאַרשאלעק פאָרגעלייענט א בריף פון פרעמיער בארטעל אין ענין „פאַט", אי שייכות מיט'ן פאָרוואורף, וואָס איז איהר געמאַכט געוואָרען, אז זי גיט נישט קיין אביעקטיווע בעריכטען פון די סיים־זיצונגען.

נאכדעם האט דעפ. קיצוניק רעפערירט דעם בודזשעט פון אגראר־מיניסטעריום.

אויף דער נאכמיטאג־זיצונג איז בעטראַכט געוואָרען דער בודזשעט פון באַהן־מיניסטעריום. דער רעפערענט האט אנגעוויזען, אז דאס באַהן־מיניסטעריום דערלעגט 46 מיליאָן זלאָטיס א יאָהר צו די קויהלען־טראנספּאָרטען, וואס ווערען ארויסגעפיהרט פון לאנד.

צום סוף האט דעפ. טשאלקאש אינטערפעלירט דעם סיים־מאַרשאלעק, פארוואס ס'ווערען קאָנפיסקירט סיים־אינטערפעלאַציעס.

סיים־מאַרשאלעק דאשינסקי האט געענטפערט, אז די אַרטיקלען פון דער קאָנסטיטוציע וועגען דעם ענין זענען קלאָהר. ער וועט זיך ווענדען דעם צום אינערן־מיניסטער דער מאַרשאלעק זעהט אין די דאזיגע קאָנפיסקאַציעס א גרינגשעצונג בנוגע דעם פאַרלאַמענט, וועלכער דאַרף אָנהויבען א קאַמף פאַר זיינע רעכט.

דעלעגאציע פון אספת הרבנים ביים פרעמיער און מיניסטארען פון אינערן און בילדונג

וואַרשע, 5 (טעלעפאניש פון אונזער קאָרעספאנדענט). א דעלעגאציע פון דער אסיפה־הרבנים, און וועלכער ס'האט זיך געפונען דער חפץ־חיים, דער גערער רבי איז היינט געווען ביים בילדונגס־מיניסטער און ביים אינערן־מיניסטער.

דער חפץ־חיים האט געהאלטען א לאנגע רערע און אנגעוויזען, אז אלס יונגעל געדענקט ער נאך דעם אויפשטאנד פון 1863. ער האלט דעם החית־המתים פון פוילען אלס נס מן השמים.

די דעלעגאציע איז דאן געווען ביים פרעמיער בארטעל און איבערגעגעבען א רייהע פאסטולאטען וועגען יודישע רעליגיעזע פראגען, וועגען וואנטאג־רוה און וועגען די מלמדים.

דעפ. ליבערמאן נישט אנגענומען דעם דועל מיט דעפ. פאדאסקי

וואַרשא, 5 (טעלעפאניש). ווי בעקאנט האט אין צוזאמענהאנג מיט'ן אינצידענט אויף דער זיצונג פון דער בודזשעט־קאמיסיע, דער רעפּוטאט פאדאסקי פון סאנאציע־קלוב ארויסגערופען דעם רעפּוטאט ליבערמאן (פ.פ.ס.) אויף א דועל.

רעפּ. ליבערמאן האט נישט אנגענומען דעם דועל. צוליב דעם האבען די סעקונדאנטען פון רעפּ. פאדאסקי — סאקאלניצקי און שוויענטאָסקי אונטערשריבען אן'איינזייטיגען פראטאקאל.

יודישער פאגראם אין אוקראינא

ארעסטירט 15 פויערים

מאַסקווא, 5 (ספּ. טעל.). „קראַסנאַיאַ גאַזעטאַ" מעלדעט, אז אין זאַטישע, כאַריאַמפּאָלער קרייז, איז געקומען צו א פאגראם אויף יודען. אין רעזולטאַט פון דער דורכגעפיהרטער אויספאָרשונג האָט מען ארעסטירט 15 פויערים, וועלכע ווערען בעשולדיגט אין אנפאַלען אויף דער יודישער קאָלאָניע.

געהיימנישפולער טויט פון בערלינער ארכיטעקט

בערלין, 5 (כפ. טעל.) דער בערלינער ארכיטעקט סקראזקי איז היינט געפונען געוואָרען א טויטער אין זיין איינענער וואוינונג. ער איז דערשאסען געוואָרען דורך 2 קוילען. צוליב דעם, וואס ס'איז פערהאן א חשד, אז סקראזקי איז נישט בעגאנגען קיין זעלבסטמארד, האט די פאליציי אנגעהויבען אן'אויספארשונג, כדי צו ענטדעקען די עווענטועלע מערדער.

א"י־טאג אין ענגלישן פארלאמענט

לאנדאן, 5 (טעלעגראפיש דורך יט"א).

אויף דער לעצטער זיצונג פון פארלאמענט האט דער לייבאר־דעפּוטאט שילאקער אנגעפרעגט דעם קאלאניען־מיניסטער צי ס'איז אמת, אז זשאַבאטינסקי איז אין אפּריל 1920 נאך די יפו'ער אומרוהען פער'משפט געוואָרען אויף 1? יאהר תפיסה און נאך אפּזיצען אנדערטהאלבען יאהר איז ער בעפרייט געוואָרען און דעפּארטירט געוואָרען פון לאנד, מיט'ן תנאי, אז ער טאר מעהר נישט צוריקקומען.

וויצע־קאלאניען־מיניסטער שילס, האט דערויף געענטפערט, אז ער ווייסט נישט וועגען דעם, ער נעהמט עס אבער צו קענטניש.

א צווייטער רעפּוטאט פון די קאנסערוואטיווע האט אנגעפרעגט, צי פאר זיין רערע, וואס זשאַבאטינסקי האט געהאלטען אין א"י דעם 23. דעצעמבער, אין וועלכער ער האט געהעצט איין טייל פון דער בעפעלקערונג געגען דער צווייטער, איז ער צוגעצויגען געוואָרען צו פעראנטווארטליכקייט.

דער קאלאניען־מיניסטער האט געענטפערט, אז ער ווייסט נישט, אבער איהם איז בעקאנט, אז אויף דעם צווייטען טאג נאך דער רערע, האט זשאַבאטינסקי פערלאזט א"י.

דעפּ. מארקוס (לייבאר־פארטיי) האט דאן אנגעפרעגט, צי וואלט דער קאלאניאל־אמט נישט פארגענומען קיין שריט צונויפצוברענגען די רעדעלעגאציע פון דער אראבישער עקזעקוטיווע, וואס קומט קיין לאנדאן, מיט די יודישע פארשטעהער, אז זיי זאלען צוזאמען אונטער דער אויפזיכט פון דער רעגירונג פרובען דערגרייכען א פריינדליכע ערלעדיגונג פון זייערע קאנפליקטען. דער מיניסטער האט געענטפערט, אז ער נעהמט דעם פארשלאג אין אכט, הגם ער ווייסט נישט צו אזא פרוב וועט געלינגען.

ענטפערענדיג אויף א פירטער אינטערפעלאציע האט דער קאלאניען־מיניסטער דערקלערט, אז אין פערלויף פון 4 חדשים פאר די געשעהענישען זענען קיין א"י אריינגעפאהרען 631 יודען און פאר 3 חדשים נאך די געשעהענישען — 2057 יודען.

מזל־טוב

א הערצליכען „מזל־טוב" ווינשען מיר אונזער געעהרטען וויצע־פרעזעס

ר' יוסף בעכער נ"י

צו דער היינטיגער האכצייטס פייערונג פון זיין ליבען זוהן

הערשעל

מיט פרל.

עדזיא דיאמענט

די פערוואלטונג פון הילפס־פעראיין „תומכי אורחים"

„צעירי אגודת ישראל" לאדז, נארוטאוויטשא 11

אויף דער איינלאדונג פון „צעירי אגודת ישראל" אין לאדז

זאל פילהארמאניע נארוטאוויטשא 20

האט דער פרעזידענט פון דער אלוועלטליכער „אגודת־ישראל" = ארגאניזאציע

מורנו ר' יעקב ראזענהיים שליט"א

בעוויליגט ארויסצוטרעטען מיט א איינבאציגען פאליטישען רעפעראט א. ד. ט.:

„די פאליטיק פון אגודת ישראל"

דער רעפעראט קומט פאר זונטאג, פ' יתרו, דעם 16־טען פעברואר 1930, פינקטליך 8 30 אין אָווענד.

בעמערקונג: גאלעריע רעזערווירט פאר פרויען

שוין שבת, דעם 8. פעברואר

גרויסער מאסקען=באל

לטובת דילאדזער פרייוויליגע פייערלעשער Ł. S. O. O.

איז די פעראייניגטע זאלען פון פילהארמאניע־זאל, נארוטאוויטשא 20.

אנהויב 10 א זייגער אין אָווענד. איינגאנג 10 זל. טישלעך קען מען בעשטעלען אין „Tivoli".

שליסען אלע קירכען און שוהלען
האט בעשלאסען דער מאסקווער סאוויעט

מאסקווא, 5. (יט"א טעלעגראפיש) דער שטאטישער סאוויעט האט בעשלאסען צו פערמאכען אלע שוהלען און קירכען אין שטאט.

טויט-אורטיילען
פאר אונטערצינדען א הויז פון א קאמוניסטקע

מאסקווא, 5. (ספ. טעל.) אין פראצעס געגען די „קולאקען" אין דארף קוגנאנאווא, איז דער פאפ פון דאזיגען דארף פערמשפט געווארען אויף טויט, 2 פויערים אויף 10 יאהר תפיסה און קאנ־פיסקירען זייער פערמעגען, דער בעשולדיגונגס־אקט ווארפט פאר די פערמשפטע, אז אונטער דער אנפיהרער פון פאפ פאנקאוו האבען זיי אונטערגע־צונדען דאס הויז פון א קאמוניסטקע.

פאר ערמארדען א קאמוניסט

מאסקווא, 5. (ספ. טעל.) אין לעגינגראד האט מען פערמשפט אויף טויט דעם געוועזענעם אפיציר פון דער רוסישער ארמעע וואאיקין, ער איז בעשולדיגט געווארען אין ערמארדען דעם קאמו־ניסטישען אגראנאם סקווארצאוו.

שפאניען רופט צוריק איהרע פאליטישע עמיגראנטען

פאריז, 5. (אטע) דער בעקאנטער שפאני־שער שרייבער אונאמונא, וועלכער געפינט זיך אין פראנקרייך אלס פאליטישער עמיגראנט, האט בע־קומען א טעלעגראם פון אוניווערזיטעטס־רעקטאר אין סאלאמאנק, וועלכע פאדערט איהם אויף צוריק־צוקעהרען קיין שפאניען און איבערנעהמען די קא־טעדרע אויף דעם דאזיגען אוניווערזיטעט.

שוידערליכע טהאט
פון א איפערזיכטיגען יוד

וויען. — אין א וויענער קאפע האט זיך אב־געשפילט א שרעקליכע טראגעדיע.

פרוי מארטהא זילבערמאן, פון 8־לאמאל גאס, וויען, איז אריינגעקומען אין איינער פון די גרויסע וויענער קאפעען און זיך אוועקגעזעצט ביי א טישעל מיט א בעקאנטען עסטרייכישען פאבריקאנט; זיי זענען געזעסען און געמיטליך פערבראכט. פלוצ־לינג איז אריינגעקומען דער מאן, אברהם זילבערמאן, וועמען די דעטעקטיוען האבען פון פריהער מיט־געטיילט וואו זיין ווייבעל געפינט זיך. דער מאן איז צוגעקומען צום טישעל, געהייסען דעם פרעמדען מאן פערלאזען די קאפע און זיך גענומען צו זיין ווייבעלע.

ער האט ארויסגעכאפט א ראזיר־מעסער און צו זיין ווייב געזאגט: „א סוף צו דיין שעהנקייט. דאס איז דער לעצטער מאן צו וועמען דו וועסט שמייכלען און מאכען אייגעלעך"! מיט'ן ראזיר־מע־סער האט ער איהר צושניטען דאס גאנצע פנים, און צו לעצט איהר צושניטען א האנד.

די פרוי האט קיין פיפס נישט געטון. זי האט נישט געוואלט אז אימיצער זאל עפעס וויסען פון דער טראגעדיע און האט זיך מיט אלע כחות איינ־געהאלטען. ערשט ווען דער מאן איז אוועק און א קעלנער איז צוגעקומען צום טישעל, האט ער בעמ־ערקט ווי די פרוי איז שרעקליך צושניטען און דאס טישעל געבען איהר איז אין גאנצען איינגעטונקען אין בלוט. מען האט זי באלד אוועקגעפיהרט אין אנ'אמבולאנס.

זילבערמאנ'ען האט מען ארעסטירט אין ביורא פון זיין ארמאסאט. זיין פרוי האט זיך ערשט מיט א מאנאט צוריק געג'גט מיט איהר ערשטען מאן און געהייראט זילבערמאנ'ען, און א מאנאט נאך דער חתונה האט זי שוין געהאט פערפינדונגען מיט א דריטען.

רעטונגס-אקציע! פון דער אונ-טערוואסער-שיף „U 3"

ניו־יארק, 5. (א. ג.) פון פארטסמוט מעל־דעט מען, אז מ'האבען זיך אנגעהויבען די רעטונגס־ארבייטען, כדי ארויסצובעקומען די געזונקענע אונ־טערוואסער־שיף „או 3". צו הילף זענען גערופען געווארען אלע הילפס־שיפען, וועלכע געפינען זיך אין דער נאהענט.

אין דער אונטערוואסער שיף האבען זיך געפונ־גען 33 מענשען, די ארבייטען זענען בעשווערט צוליב דעם שטורם, וועלכער הערשט אויפ'ן ים. מ'האט מורא פאר'ן גורל פון דער מאנשאפט.

קאספיסקירט 10 ביקסען אין א אראבישן דארף

ירושלים, 5. (יט"א טעלעגראפיש) די פאלי־ציי האט ארורכגעפיהרט א רעוויזיע אין אנ'אראבישען דארף הינטער חברון און קאנפיסקירט 10 ביקסען.

א"י-רעגירונג רעקאמענדירט די אראבישע דעלעגאציע
אלס די פארשטעהער פון דער גאנצער אראבישער בעפעלקערונג

ירושלים, 5. (יט"א טעלעגראפיש) די אראבישע פרעסע אין ארץ־ישראל האט פערעפענטליכט א סענסאציאנעלע ידיעה וועגען אנ'עמפעהלונגס־בריף, וואס די אראבישע דעלעגאציע נעהמט מיט קיין לאנדאן. דער בריף איז פון דער ארץ־ישראל־רעגירונג און ענטהאלט די פערזיכערונג, אז די דעלעגאציע איז די ריכטיגע רעפרעזענטאנץ פון אלע אראבישע פארטייען און ריכטונגען, די דעלעגאציע דריקט אויס די געפיהלען און שטימונגען פון דער גאנצער אראבישער בעפעלקערונג אין ארץ־ישראל, אין זין פון דעם עמפעהלונגס־בריף דארף יעדער אפשאך, וואס יוערט עהענטועל געשלאסען ווערען צווישען דער דעלעגאציע און דער לאנדאנער רעגי־רונג, בעטראכט ווערען אלס אנ'אויסדרוק פון הסכם פון דער גאנצער אראבישער בעפעלקערונג אין ארץ־ישראל.

ירושלים, 5. (יט"א טעלעגראפיש) פון עבר־הירדן מעלדעט מען, אז דער עמיר אבדולאה וועט דערווייל נישט פאהרען קיין לאנדאן, יעדענפאלס וועט דער עמיר נישט זיין אין לאנדאן אין דער צייט ווען דארט וועט ווייל|ען די אראבישע דעלעגאציע.

14-יעהריגער יתום אלס ערות
ער איז גרוי געווארען בעת דער שחיטה אין צפת

ירושלים, 5. (יט"א טעלעגראפיש) אין קריינגעריכט אין חיפה האט זיך אנגעהויבען דער פראצעס געגען 7 אראבער, וועלכע ווערען בעשול־דיגט אין בעפאלען, בערויבען דאס יודישע יתומים־הויז אין צפת, בעת מעשה זענען דעמאלט פער־וואונדעט געווארען 9 יתומים.

אלס עדות טרעטען ארויס א רייה אפיציעלע פערזאנען, די הויפט־בעשולדיגטע זענען אבער די קינדער אליין, צווישען וועלכע עס געפינט זיך א 14־יעהריגער יתום, וואס איז אינגאנצען גרוי גע־ווארען פון די איבערלעבענישען אין יענעם טאג.

די עליה קיין א"י

ירושלים, 5 (י.ט.א. טעלעגראפיש) אין פע־לויף פון חודש דעצעמבער 1929 זענען קיין ארץ ישראל אריינגעפאהרען 517 יודען. ארויסגע־פאהרען 128. אריינגעפאהרען זענען 66 קריסטען און 2 מוזלמענער, ארויסגעפאהרען 34 קריסטען און 29 מוזולמענער.

אינזש. נאוואמיעסקי בעזעצט זיך אין ירושלים

ירושלים, 5 (י.ט.א. טעלעגראפיש) אהער איז אויף שטענדיג געקומען דער אינזשיניער נא־וואמיעסקי, דער בעזיצער פון דער קאנצעסיע אויף עקספלואטירען דעם ים המלח.

אינטערעס פון די אמעריקאנער נישט-ציוניסטען צו א"י

ירושלים, 5 (י. ס. א. טעלעגראפיש) מאריץ עקסנ'ר, וועלכער געפינט זיך אין ארץ־ישראל אלס פארשטעהער פון דער יודישער אגענטור בים פערטיילען די געזאמעלטע געלדער פאר די געליטענע בעת די אונרוהען אין ארץ־ישראל האט ערקלערט, אז די אמעריקאנער נישט־ציוניסטען האבען פונקט אזא אינטערעס פאר ארץ־ישראל ווי די ציוניסטען.

פעליקס ווארבורג ווידמעט זיך איינגאנצען דער ארבייט פון דער אגענטור און אלע מיספער־שטענדנישען וועלען אויפגעקלערט ווערען אויף דער סעסיע פון דער אגענטור, וועלכע וועט פאר־קומען אין חודש מערץ.

DR. MED.

L. Pikielny

אוראלאג

ספעציאל־ארצט פאר נירען, בלאז און הארן־קראנקייטען

8 NAWROT 8, tel. 2,19-90

נעהמט אן פון 4—7 אווענד.

דירייכע אנטיסעמיטישע פערגאנגענהייט
פון פערשוואונדענעם גענ. קוטיעפאוו

עס איז שוין ארום מעהר ווי א וואך צייט זינט עס איז אויף א געהיימנישפולען אופן פערשוואונדען געווארען דער „ווייסער" גענעראל קוטיעפאוו און דער ענין איז היינט נאך א סך מעהר פערפלאנ־טערט ווי דעם ערשטען טאג.

ארום דער פערשווינדונג פון דעם גענעראל האבען זיך צושפילט פאליטישע ליידענשאפטען און דאס מאכט נאטירליך שווערער די אויפגאבע פון דער פאליציי, וועלכע שטרעבט צו געפינען די שפורען פון גענעראל.

שוין אבגערעדט פון דער רוסישער עמיגראנטי־שער פרעסע, בעזונדערס פון דער מאנארכיסטי־שער צייטונג „וואזראזשעניע", וועלכע שיט שוועבעל און פעך געגען די סאוויעטישע אגענטע, וואס האבען אוועקגערויבט דעם שעף פון די „רוי־סישע מיליטערישע כחות" און וועלכע האט זאגאר געריפען צו ענטפערען אויף די סאוויעטישע מעשים מיט אנדערע מעשים, ד. ה. צו בעפאלען די סאוו־יעטישע אמבאסאדע אין פאריז — האט דעם גאנצען ענין אויסגענוצט אויך די רעכטע פראנצוי־זישע פרעסע: „עקא דע פארי", „ליבערטע", „זשור־נאל דע רעבא", „מאטען" און אנדערע צייטונגען בעשולדיגען אפען די סאוויעטען אין פארערען רעפ־רעסיעס. די לינקע פרעסע דאגעגען און אנדערע נייטראלע צייטונגען ווי „עקס צעלסיאר", „ל'עווור" א. א. בעציהען זיך קעלטער צו דער זאך און ער־קלערען, אז נגיעגען די סאוויעטען איז נישטא קיין שום בעווייזען. זאל די פאליציי פיהרען אומפארטיי־איש די אויספארשונג וועט מען זעהען, זיי האלטען בכלל נישט, אז דער גענעראל איז אוועקגערויבט און זאגען ארויס סברות, אז אדער ער איז אליין בעגאנגען זעלבסטמארד, אדער ער איז אנטלאפען צוליב וועלכע נישט איז כיבות. די דאזיגע נייטראלע פרעסע איז אנגב שטארק אונצופרידען מיט דער אויפפאדערונג אין די רוסישע עמיגראנטען קרייזען און ווייזט אן, אז עס איז אונמאקטיש פון זייער זייט צ זאטאקירען די סאוויעטישע אמבאסאדע אין פראנקרייך און אריינמישען זיך אזוי ארום אין די אינערליך פראנצויזישע ענינים. שוין געננ וואס זיי, די ווייסע רוסען האבען דא אנ'איינגענע מיליטערישע ארגאניזאציע, מיט א שטאב, מיט אנ'אויטאנאמיל דינסט א. א. זאלען זיי האלטען זיך רוהיג.

איין זאך איז נאר דערוויל ריכטיג. דער גענע־ראל איז פאריגען זונטאג פערשוואונדען געווארען און עס זענען נישטא קיין שום גענויע בעווייזען אז מען האט איהם אוועקגערויבט, מען ווייסט אויך גארנישט וועגען דעם וואוהין ער איז אהינ־געקומען און אויב עס לעגט זיך אויפ'ן שכל, אז די באלשעוויקען האבען איהם טאקע אוועקגע־רויבט, ווייל אזעלכע זאכען זענען פון זיי שוין דורכגעפיהרט אין אנדערע לענדער — בלייבט אבער אונפערשטענדליך — צו וואס האבען זיי געדארפט האבען דעם גענעראל קוטיעפאוו? מיט וואס איז ער, דער שעף פון א נישט עקזיסטירענ־דער רוסישער ארמעע אזוי געפערליך פאר זיי?

קוטיעפאוו איז א בעקאנטע פיגור אין דער רו־סישער ווייסער עמיגראציע, וועלטען וועגען צווישען די רוסישע גענעראלען איז נאך געווען אזא ביל־טער אנטיסעמיטישער טיפ ווי קוטיעפאוו. ער האט זיך ארויסגערוקט און אנגעהויבען שפילען א ראלע צווישען די רוסישע מיליטער לייט צום סוף פון קריג און בעת'ן בירגער קריג און ער האט זיך פערדינט אזא טרויעריגע פאפולאריטעט אז וועגען איהם זענען אומגעגאנגען רייהען אנעק־דאטען און לעגענדעס. עס זענען פערהא ידיעות אז קוטיעפאוו איז געווען פערמישט אין יודישע פאגראמען. קוטיעפאוו'ס נאמען איז אמאל פאר די יודען אין אוקראינע געווען פערבונדען מיט א סך שרעקליכע און בלוטיגע מעשים.

קוטיעפאוו איז געווען דער שעף פון די שטאב פון גענעראל דעניקין און ווראנגעל און זיינע אכזריות'דיגע בעהאנדלונג פון דער יודישער בעפעלקערונג איז געווען אלעמען בעקאנט. ער פלעגט דעמאלסט בעת'ן בירגער קריג טענה'ן אז „אלע יודען זענען באלשעוויקעס" און אלע גרעזנקען נאך ווי ענג די טעלעגראפען סלופעס פון די כאר־קאווער, ראסטאווער און יעקאטערינאסלאווער גאס פלעגען הענגען יודישע מתים, אומגעקומענע נאר דערפאר, ווייל זיי זענען אלס יודען געווען בערדעכטיג.

די קאריערע פון זעם בלוטיגען גענעראל האט זיך איבערגעריסען. צי אויף תמיד — דאס איז נאך א פראגע.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע, נארוטאוויטשא 20
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן.

גאסטראלען פון דער בעוואוסטער אמעריקאנער סוברעטין, ליבלינג פון לאדזער פובליקום
בעטי קעניג

3 פאפולערע פארשטעלונגען פון 1 ביז 2.50

פרייטאג, דעם 7-טען, 9 אווענד די פריילעכע הומאריסטישע פיעסע מיט 20 נומערן געזאנג און שענע טענץ
דער פריילעכער מאטראז
אין 3 אקטען פון י. קאהן, מוזיק פון טאנצמאן.

שבת, דעם 8-טען, ווערט נישט געשפילט.

זונטאג, דעם 9-טען, 9 אווענד די שלאגער־פיעסע, וועלכע איז געשפילט געווארן אין ווארשא מיט בעטי קעניג איבער 100 מאל / הומאר / סאטירע / פריילעך
יאקעל דעם רבינ'ס
אין 3 אקטען פון י. קאהן, מוזיק פון טאנצמאן.
בעטי קעניג אין נייע קופלעטען / שיינע טענץ.

מאנטאג, דעם 10-טען, 9 אווענד — די ליבלינגס־פיעסע מיט 20 נומערן געזאנג און טענץ / פיל קאס. סצענעס / קופלעטן / רוסישע טענץ
„די סיבירער חתונה"
אין 3 אקטן פון מ. כליוונער.

ס'נעהמט אנטייל (לויט א.ב.) פרויען: בעזמאן, מאכאראווסקא, נעריה, פאדערמאן. מענער: אריעל, אייזענבערג, באלבירסקי, האמבורגער, מאכאראווסקי, נייהויז, פאלאנסק, ראקאוו, אדמיניסטראטאר: ס. ארנוואלד. מוזיקאלישער לייטער ל. זעלמאן.

בעמערקונג: פארשטעלונגען פאר וואוילטעטיגע אינסטיטוציעס ווערען פערקויפט פאר צוגענגליכע פרייזן. זיך צו ווענדען אין קאנצעלאריע יעדען טאג פון 11—2 נאכמ.

לאדז. 6 פעברואר 1930

„נייער פאלקסבלאט“

לאדז. 6 פעברואר 1930

קריטיק און אויספירונגען

דער ביורושעט און סיים האט רעפערירט דער בעקאנטער עקאנאמיסט, רעפוטאט פון אינטעלעקט קלוב פראפ. קושיזשאנאווסקי און ליענגענדיג די אויספירונגען פון חשובען פראפעסאר, איז געקומען אויפין קאפ א רעיון: וואס וואלט דער פראקוראר געזאגט, ווען ער וואלט אויף א פראצעס אין געריכט געהערט, ווי דער פראקוראר בעשולדיגט מיט גרויס סטאלאנט דעם בעשולדיגטען אין פערשידענע שווערע פערברעכענס און זיין רעדע וואלט ער פערענדיגט מיט א פאדערונג דעם בעשולדיגטען צו בעפרייען?

די רעדע פון גענעראל רעפערענט פון ביורושעט איז געווען זעהר ענליך צו אזא מין אונגלויבליכער ארויסטרעטונג פון א פראקוראר.

פראפ. קושיזשאנאווסקי האט פעסטגעשטעלט, אז דער ביורושעט איז צו הויך, אז די לאנגע קאן זיך פערבעסערן, אויב ס׳וועט געלונגען צוריקצופיהרען דעם מצב פון יאהר 1927/28 (דעמאלט האבען די הוצאות פון דער מלוכה בעטראפען 2 און א האלבען מיליארד זל.). מיט פיל איבערצייגונגס קראפט און וויכען האט פראפ. קושיזשאנאווסקי אויפגעוויזען, אז די לאסטען, וואס ווערען ארויפגעלעגט אויף דער בעפעלקערונג זענען צו הויכע. ער האט זיך נאנץ דייטליך ארויסגעזאגט פאר דער נויטווענדיגקייט צו פערקלענערען די שטייערען. ער האט זיך נישט אפגעהאלטען פון א שארפער קריטיק בנוגע דער עטאטיסטישער פאליטיק פון דער רעגירונג.

אן אויספירה האט פראפ. קושיזשאנאווסקי געמאכט, אז „אויב מיר וועלען אניווענדען א פאזיטיווע ווירטשאפטליכע און פינאנציעלע פאליטיק, וועט די לאגע זיכער זיך בעסערן“.

פאר יעדען איז געווען קלאר, אז אונטער דעם בעגריף „היינטיגע ווירטשאפטליכע און פינאנציעלע פאליטיק“ מיינט דער גענעראל־רעפערענט, אז דער ביורושעט טאר נישט איבערשטייגען די סומע, וועלכע ער האט בעטראפען אין די פעריגע יאהרען.

אבער געענדיגט האט דער רעפערענט מיט א פארשלאג, וואס איז געשטאנען אין דער פולער סתירה צו זיינע פריהערדיגע אויספירונגען, דהיינו, ער האט פארגעלעגט אנצונעהמען אן שינוים דעם ביורושעט אזוי, ווי ער איז אריינגעלאזען פון דער ביורושעט־קאמיסיע, ד. ה. ער האט רעקאמענדירט אנצונעהמען דעם 3־מיליארדיגען בודזשעט מיט אין ווארט, פראפ. קושיזשאנאווסקי האט צו ערשט בעוויזען, אז די מלוכה־הכנסות און הוצאות טארען נישט ארויסגעהען פון די ראהמען פון 2 און א האלבען מיליארד זל., און דאן האט ער פערלאנגט פון סיים אנצונעהמען א ביורושעט וואס איז אויף 500 מיליאן זל. העכער.

און כאראקטעריסטיש איז די בעציהונג צום ביורושעט נישט נאר מצד דעם גענעראל־רעפערענט. ס׳ווארפט זיך אין די אויגען, אז אויך די אנדערע רעפערענטען האבען א פערשידענארטיגען אופן ארויסגעוויזען זייער בעציהונג צום ביורושעט. אין דער ביורושעט־קאמיסיע זענען אלע פאזיציעס פון דער רעגירונג, אויסער קליינע אויסנאהמען אקצעפטירט געווארען. מאנכע פאזיציעס זענען אפילו פערגרעסערט געווארען, און איצט, ווען דער ביורושעט ווערט בעטראכט אין סיים, רוקען נעגען אידם ארויס ריזעלבע פארשטעהער פון די קלובען שווערע קריטישע בעמערקונגען און פראטעסטען.

די לעצטע אויספיהרונגען פון פראפ. קושיזשאנאווסקי, דעם גענעראל־רעפערענט און איינעם פון די אנגעזעהענסטע מיטגלידער פון סאנאציע־קלוב, זענען א בעווייז פון דער שטרויס־פאליטיק, וואס ווערט געפיהרט מצד די מאסגעבענדע פאקטארען, פון דער מורא א קוק צו געבען דער ווירקליכקייט און די סכנות אין די אויגען אריין.

די האלטונג פון די סיים־קלובען ערקלערט זיך דערמיט, וואס נישט קוקענדיג אויף דעם קאנסטיטוציאנעלען רעכט פון סיים צו בעשטעטיגען דעם ביורושעט, קאן אייגענטליך דער סיים מעהר גאר־נישט אויפטון, ווי בעשטעטיגען דעם פרעלימינאר, וואס ווערט פארגעלעגט דורך דער רעגירונג, העכסטענס מאכען קליינע ענדערונגען. ווייטער צו קריטיקירען איינצעלנע קלייניגקייטן איז דער סיים נישט בכוח, ווייל אזוי איז דער מצב פון די רעאלע כחות־פערהעלטנישען צווישען סיים און רעגירונג.

פ. ב.

—=:8:=—

פרעסע־קאנפערענץ ביי די רעוויזיאניסטען

לאנדאן, 5. (יט״א טעלעגראפיש) היינט איז דא פארגעקומען א פרעסע־קאנפערענץ צוזאמענגערופען דורך דער עקזעקוטיווע פון דער רעוויזיאניסטישער ארגאניזאציע, רעפערירט האט מאיר גראסמאן. דער רעפערענט האט אנגעוויזען, אז אין איצטיגען מאמענט פיהרען זיך געשפרעכען צווישען די רעוויזיאניסטען און דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע וועגען מצב פון ציוניזם בכלל און וועגען אינערליכען צושטאנד פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע.

די גרויסע אסיפה פון רבנים און רביים,

וואס איז איצט אפגעהאלטען געווארען אין ווארשא

אין „האטעל קראקאווסקי“ אין ווארשא האט זיך געענדיגט די גרויסע פערטרויליכע אסיפה פון אנ׳ערך 60 פון די בעסטע רביים און רבנים אין פוילען, וועלכע זענען זיך צונויפגעקומען, כדי צו בעטראכטען עטליכע פראגען, וואס זענען נוגע די רבנים דירעקט און דאס רעליגיעזע יודענטום בכלל. אין דער גרויסער בעראטונג האבען זיך בעטייליגט:

דער גערער, גראדזיסקער, ראדזימינער, סאקאלאווער, סאכאטשאווער, פארוסאווער, פיאסעטשנער, מינסקער, לובלינער, ביאלאבזשעגער און קאלושינער רביים. פאלגענדע רבנים: הרב מאיר שפירא (פיעטרקאוו), דער גערער רבינ׳ס ברודער (פאביאניצער רב), בענדינער רב, אזארקאווער רב מאקאטאווער הרב ווארשאוויאק, הרב בידערמאן, הרב זעמבא, און פון ווארשעווער ראבינאט — די רבנים גוטשעכטער, קאנאל און יורקאווסקי, פון לאדזער ראבינאט — הרב סעגאל.

פון גאליציען זענען געווען פערטרעטען: דער בעלזער רבי, הרב באבד — טארנאפאל, קראקאווער רב קאדניצער, פאבוירזנער רב, פאדוואלאטשיסקער רב, דעם בעלזער רבינ׳ס שוואגער, דער ראווא־רוסקער רב טווערסקי, דער סטאניסלאווער רב הורוויץ (א מיטגליד פון דער יודישער אגענץ) און דער בעקאנטער ארטאדאקסישער עסקן אין מזרח־גאליציען ה׳ דוד שרייבער פון באריסלאוו.

מצד די קרעסען־רבנים זענען אנוועזענד: דער אלטיטשקער „חפץ־חיים“, וואלקאוויסקער רב קאסאווסקי, לידער, קרינקער, לוצקער רב קאראצקין, שטוטשינער, איוויער, ראקאווער, פון ווילנא — איינעס, רבנים קארעליץ און יוסף שור, ווי אויך די אנגעזעהענסטע ראשי־ישיבות פון קאמיעניעץ, מיר, בראנאוויטש, קלעצק, ראדון — דעם איידעם פון „חפץ־חיים“ הרב מענדעל זאקס א. א.

ס׳איז בעזונדערס אויפפאלענד געווען דער אנטייל פון די גרויסע רביים אין די בעראטונגען. ווען אויף דער בעראטונג וואלט זיך נאר געהאנדעלט וועגען ריין קהלה־ אדער רעליגיעזע ענינים, וואלט גענוג געווען דער אנטייל נאר פון די רבנים, און עס וואלטען נישט גערופען געווארען די רביים, וועלכע מאהרען נישט אזוי גערן אויף גרויסע בעראטונגען. דער זקן, דער „חפץ חיים“ וואלט זיכער צו אזא בעראטונג נישט געקומען, זעהט אויס, אז ס׳האט זיך געהאנדעלט וועגען זעהר וויכטיגע זאכען.

לויט די ביז־איצטיגע ידיעות, וועלכע האבען זיך ארויסגעגנב׳עט פון די חדרי חדרים וואו ס׳זענען פארגעקומען די בעראטונגען, האט זיך געהאנדעלט וועגען 3 זעהר וויכטיגע פונקטען. 1) רעגולאמין פון רבנים־וואהלען, 2) די בעציהונגען אין די יודישע קהלות און 3) שלום צווישען דער ארטאדאקסיע.

ווי בעקאנט, האט יעדער רב געקאנט ארויסגעבען סמיכה, און דאס איז שוין געווען גענוג צו קענען געוועהלט ווערען אלס רב. דער נייער פראיעקט פון רבנים־וואהלען, וואס ווערט פארגעשלאגען דורך דער רעגירונג, פערלאנגט אבער פון יעדען רב קאנדידאט מאטורע־עקזאמענס און דאס פולשטענדיגע בעהערשען פון דער פוילישער שפראך. א חוץ דעם איז די צאהל רבנים, וואס מעגען געבען סמיכה בעגרעניצט געווארען ביז 25. אין דא האט די „אגודה“ מורא, אז ס׳וועט קומען צו א פערפלייצונג פון מזרחי׳סטישע רבנים, ווייל „מזרחי“ האט דאס איינציגע ארטאדאקסישע גימנאזיום „תחכמוני“, וואו די רבנים־קאנדידאטען קענען בקומען מאטורע. געגען דעם דאזיגען הויכען בילדונגס־צענז ווילען איצט פראטעסטירען די רבנים און רביים, וואס זענען זיך צונויפגעקומען אין ווארשא.

ווייטער איז אויף דער טאג ארדנונג געשטאנען די פראגע פון די יודישע קהלות. די ארטאדאקסיע שטעהט אויפ׳ן שטאנדפונקט, אז די קהלות האבען א ריין רעליגיעזען כאראקטער און דעריבער דארפען זיי שטיצען נאר רעליגיעזע אינסטיטוציעס. די רבנים און רביים זענען דעריבער געגען וועלכע ס׳איז פערברייטערען די קאמפעטענץ פון די קהלות. זיי זענען געגען דעם געפלאנטען איבער־ראט און אנדערע רעפארמען און געהען, ווי מ׳שמועסט, אפילו אזוי ווייט, אז זיי פערלאנגען צו גרינדען בעזונדערע ארטאדאקסישע קהלות.

די וויכטיגסטע פראגע איז אבער געווען — דער שלום צווישען די חסידים פון פערשידענע הויפען, כדי ביי פערשידענע פאליטישע ארויסטרעטונגען זאל געפיהרט ווערען א׳אקציע פון גאנצען ארטאדאקסישען יודענטום אין פוילען.

* * *

ווי מיר ווערען געוואויר, איז נעכטען בעת דער גרויסער אסיפה פון די רביים און רבנים ביי׳ם „חפץ־חיים“ געקומען צו א שארפען אינצידענט, וואס האט געבראכט צו א הפסקה אויף דער אסיפה און דער גערער רבי ווי אויך אלע פארשטעהער פון דער „אגודה“ זענען פון דארט אוועק.

דאס איז געשעהן אזוי: דער אלעקסאנדערער רבי איז געקומען קיין ווארשא, ערשט ארום 10 ביינאכט און איז נישט געפאהרען גלייך אויף דער בעראטונג, נאר איז אוועק אין דער וואוינונג פון זיין חסיד ה׳ הערצעק (נאלענא 8). דער אלעקסאנדערער רבי האט פון דארט גערעדט טעלעפאניש מיט׳ן בעלזער רבי׳ן און אנגעפרעגט, צי זאל קומען אויף דער אסיפה, צי נישט, ווייל ער גלויבט נישט, אז דאס האט דער „חפץ חיים“ צונויפגערופען די אסיפה, און ווארשיינליך שטאמט די איניציאטיוו דערצו פון דער „אגודה“.

דער בעלזער רבי האט געענטפערט דעם אלעקסאנדערער רבי׳ן, ער זאל תיכף קומען, ווייל די בעראטונג איז פאקטיש גערופען געווארען דורך דעם „חפץ־חיים“.

דאס דאזיגע טעלעפאנישע געשפרעך האט שטארק געטראפען דעם גערער רבי׳ן, וועלכער האט זיך געפיהלט בעליידיגט און איז צוזאמען מיט זיין שוואגער, דעם בענדינער רב, און פרנס ר׳ איטשע מאיר לעווין תיכף אפגעפאהרען פון דער אסיפה.

ווען דער אלעקסאנדערער רבי איז אנגעקומען אין האטעל „קראקאווסקי“ האט ער שוין דעם גערער רבי׳ן נישט געטראפען.

דער דאזיגער פאל האט געמאכט א שטארקען רושם אויף אלע אנוועזענדע רביים און רבנים. ווען דער אלעקסאנדערער רבי איז אנגעקומען האט זיך אין צימער פון פיעטריקאווער רב אנגעהויבען א בעראטונג מיט׳ן אנטייל פון בעלזער, אלעקסאנדערער, גראדזיסקער און אנדערע רביים, אויסער דער „אגודה“.

* * *

דאס אנקומען פון בעלזער רבי׳ן קיין ווארשא צו בעטייליגען זיך אין דער אסיפה ביים „חפץ־חיים“ האט ארויסגערופען א גרויסען אינטערעס אין די חסיד׳ישע קרייזען. דער בעלזער רבי איז איצט צום ערשטען מאל אין ווארשא.

אין דער אכסניה פון בעלזער רבי׳ן אויף מאריאנסקא 9, זענען געקומען אויף א בעזוך צוויי פוילישע דעפוטאטען פון מזרח־גאליציען סטראנסקי און פאדווארסקי, מיטגלידער פון „איינסעל“־קלוב אין סיים.

די פוילישע דעפוטאטען האבען פערבראכט ביים רבי׳ן העכער א שעה. דער געשפרעך גיט מען צו א פאליטישע בעדייטונג.

די בעראטונג האט זיך געענדיגט מיט אויסוועהלען א דעלעגאציע אויף פארשטעלען דער רעגירונג די פאסטולאטען פון דער קאנפערענץ.

געמישטע חתונות, אימיגראציע, ארבייטער־בעוועגונג

אב. קאהאן וועגען אמעריקאנער יודישען לעבען

(א שמועס מיט׳ן רעדאקטאר פון דער גרויסער יודישער צייטונג)

דער מיטארבייטער פון „פרימארגן“ מארק ראזומני האט געהאט א געשפרעך מיט אב. קאהאן, דעם רעדאקטאר פון דער גרויסער יודישער צייטונג „פארווערטס“. אב. קאהאן האט איבערגעגעבען א ריהע זעהר אינטערעסאנטע שטריכען פון יודישען לעבען אין אמעריקע.

— קיין פאליטישער אנטיסעמיטיזם, — זאגט ה׳ קאהאן, — איז ביי אונז נישטא, דא איז נאר פאראן א געזעלשאפטליכער אנטיסעמיטיזם. דער אמעריקאנישער אנטיסעמיטיזם הויבט זיך אן ערשט אום זעקס אינאווענד, נאכדעם ווי מען טוט זיך אן דעם סמאקינג און מען הויבט אן לעבען פאר זיך און פאר דער געזעלשאפט. דער דאזיגער מין אנטיסעמיטיזם דריקט זיך אויס אין דעם, וואס די הויכע אמעריקאנער פענסטער לאדען נישט איין קיין יוד צו זיך אדער ענגליכעס. איז דא נישט צו מערקען קיין יודענפיינדשאפט. עס איז נישטא קיין אונטערשיד — יודישע מיליאנערען טיילען א סך געלד אויף קריסטליכע צוועקען, קריסטליכע — אויף יודישע צוועקען. אין די דרום׳דיגע שטאטען ווידער איז קיין געזעלשאפטליכער אנטיסעמיטיזם אויך נישטא. דארטען איז בכלל קיין שום חילוק נישטא צווישען יוד און נישט־יוד.

— די קינדער — דערצעהלט ווייטער אב. קאהאן — פיהלען זיך טאקע איינגאנצען אמעריקאנער, זיי זעהען, אז קיין שום פאליטישער אונטערשיד איז נישטא, טא צוליב וואס זאלען זיי מאכען דעם אונטערשיד? אין פיל פלעצער איז דאס יודישע לעבען אויסגעמישט מיט׳ן קריסטליכען לעבען, און עס קומען פאר זעהר פיל געמישטע חתונות. אבער די געמישטע חתונות האבען דא גאר אנ׳אנדער פנים, ווי די געמישטע חתונות אין איירופע. דא טרעפט זיך זעהר אפט, אז ביי געמישטע חתונות ווערט די גוי׳שע זייט פעריודישט. איך אליין קען מעהרערע פאמיליעס, וואו א יוד האט חתונה מיט א קריסטין, און די קריסטין איז די איינציגע, וואס האלט אויף יודישקייט אין שטוב, וואס היט כשרות א. א. וו.

— דער נאציאנאלער גייסט ביי יודען ענטוויקעלט זיך אלץ מעהר. יודען ווערען מעהר יודען. די אמעריקאנער געבוירענע יוגענד אינטערעסירט זיך מיט יודישער געשיכטע, מיט קולטור. דאס זענען דאס רוב קינדער און אייניקלעך פון רוסישע עמיגראנטען. אבער זייער גאנצער אינטערעס צו יודישקייט שעפט זיך אויס מיט געשיכטע, און אין געוויסע פאלען אויך מיט א רעליגיעזען יודישען גייסט. פאר יודיש האבען זיי קיין אינטערעס נישט. זיי זענען אויסגעהאדעוועט געווארען אין דער ענגלישער שפראך, צום גרעסטען טייל פערשטעהען זיי אפילו קיין יודיש נישט, און דעריבער זענען דא די אויסזיכטען פון יודיש זעהר קליינע. ווען עס וועט נישט קומען א נייער שטראם אימיגראנטען, וועט דא יודיש מיט דער צייט אויסגאנקען.

— איצט ווילט איהר דאך געוויס פרעגען, וואס ס׳וועט זיין מיט דער איינוואנדערונג? — זאגט ווייטער אב. קאהאן, — מיין מיינונג איז, אז עס זענען נישטא קיין אויסזיכטען, אמעריקע זאל עפענען די טויערען. די גאנצע אמעריקאנער עפענטליכע מיינונג איז קעגען דער אימיגראציע. קיין ארבייט־הענד וועלען נישט פעהלען, אפילו ווען קיין נייע גרינע וועלען נישט אנקומען. עס ארבייטען נעגערס, עס ארבייטען אמעריקאנער און אימיגראנטען פון צענטראל און דרום־אמעריקע. א סך פראפעסיעס, וואס האבען זיך פריהער געפונען אין די הענד פון די איינוואנדערער, געהען שוין איצט אריבער צו אמעריקאנער, ווי למשל, טיילוויז די קליידערמאכער־פראפעסיע.

— און ווי איז דער מצב און די אויסזיכטען פון דער סאציאליסטישער בעוועגונג אין אמעריקע? — שטעל איך א פראגע.

— די אמעריקאנער ארבייטער־בעוועגונג איז גאר אנדערש, ווי די איירופעאישע. די סאציאליסטישע בעוועגונג אין איירופע בויט זיך דאך קודם כל אויף קלאסען בעוואוסטזיין פו די ארבייטער. אין אמעריקע איז דער מין נישטא. דער אמעריקאנער ארבייטער בעטראכט זיך נישט אלס ארבייטער. היינט בין איך א נארימאן, איך ארבייט ביי יענעם, — טראכט זיך יעדער ארבייטער, —

(ווייטער זעה 7־טע זייט).

נייער פאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזשער לעבן

נייער פאָלקסבלאַט

6 דאָנערשטאָג ח שבט תר"צ

פעברואַר

זון-אויפגאַנג 7.21

זון-אונטערגאַנג 4 19

א בלוטיג-געשלעג צווישען שכנים

דער פאָליציי האט מען אַלאַרמירט ווע:ען א „בירגער-קריג"

נעכטען ביטאג איז דער 4. פאָליציי-קאָמי־סאַריאַט אַלאַרמירט געוואָרען דורך דער ידיעה, אַז אויף פּרעבּושינסקאַ 9 קומט פאָר א „בירגער קריג".

מען האט אויפ'ן אָרט פונ'ם געשעהעניש באַלד אַרויסגעשיקט א שטאַרקע אָפּטיילונג פּאָליציי און גלייכצייטיג אַרויסגערופען פּאַגאָטאָוויע.

אויפ'ן אָרט פונ'ם געשעהעניש, האט די פּאָ־ליציי אָנגעטראָפען אויף א רעגולערען שלאַכט. עס האָבען זיך געשלאָגען עטליכע צענדליג פּערזאָן צווישען זיי א גרויסע צאָהל פרויען, בעוואָפענט מיט טעפּ, טעלער, וואַלגער-העלצער, בענקלעך. די מענער זענען געווען בעוואָפענט מיט מעסערס און העק. אויף דער ערד זענען געלעגען עטליכע פאַר־וואונדעטע.

פּאָליציי האט נאָך א קורצער אינטערווענץ געבראַכט אַלץ אין אָרדנונג, צו די פאַרוואונדעטע האט זיך גענומען די פּאַגאָטאָוויע.

די אויספאָרשונג האט אַרויסגעוויזען, אַז צווישען די צוויי פאַמיליעס סקאָמפּסקי און וורובּלעווסקי, וועלכע וואוינען אין דעם זעלבען הויז. האט שוין פון א לענגערער צייט געהערשט אַן'אויסגעשפּראָכענער אַנטאַגאָניזם. און סיי איין צד ווי דער צווייטער, האט נאָר געזוכט א געלעגענהייט איינער דעם צווייטען, אָדער צו ברעכען די ביינער, אָדער אויף אַן'אַנדערען אופן זיך אָפּרעכענען.

נעכטען האט זיך אָזא געלעגענהייט געמאַכט. די וורובּלעווסקים האָבען נעכטען געהאט עפּעס א פּראָצעס אין געריכט. געגען זיי זענען אַרויס־געטרעטען אַלס עדות די סקאָמפּסקים און צוליב דעם האָבען די וורובּלעווסקים דעם פּראָצעס פאַר־שפּילט.

אַרום 4 א זייגער ווען אַלע זענען צוריקגע־קומען פון געריכט, האָבען זיך צוזאַמענגעטראָפען די 32-יעהריגע יוזעפא וורובּלעווסקא מיט דער 39-יעהריגער מיכאַלינאַ סקאָמפּסקא. צווישען בּיידע פרויען איז ענטשטאַנען א ווערטער-אויסטויש" און באַלד האט איינע דער צווייטער אַריינגעלאָזט די הענד אין די האָר. אויף די געשרייען פון די פרויען, זענען אַרויס זייערע שטיבּינע. איינע פון סקאָמפּסקים שטיב דערזעהענדיג, וואָס עס טוט זיך דאָ, איז צוריק אין קיך און אַרויס מיט א טאָפּ הייס וואַסער, וועלכעס זי האט אויסגעגאָסען אויף דער וורובּלעווסקא. צום געשלעג זענען אינ־גיכען צוגעשטאַנען אַנדערע שכנים. ווער אויף דער זייט פון די סקאָמפּסקים און ווער אויף דער זייט פון די וורובּלעווסקים. פון די שכנים, וואָס האָבען זיך אַריינגעמישט אין געשלעג, זענען פאַרוואונדעט דער 26-יעהריגער באָלעסלאַוו קוביאַק און דער 35-יעהריגער קאָנסטאַנטין גאַמבּסקי.

געשאָסען בעת אַנ'אָנפאַל

דער שיסער האט אָבער געהאַלטען אונגעזעצ‍ליך געוועהר

(2) עהרגעכטען אַרום 12 בייטאָכט האט א פּאָליציאַנט דערהערט א שיסעריי אויף ראָמבראַוער סקאַ גאַס. ווען ער איז אַוועק אויפ'ן אָרט, האט ער אויף עק פאַרמיעיסקאַ בעמערקט א פאַרבּלו־טיגטען מאַנספּערשוין, מיט א רעוואָלווער אין דער האַנד, ליגענדיג אויף דר'ערד. ווי ס'האט זיך אַרויסגעשטעלט איז דער פאַרבּלוטיגטער הער הויזווירט פון פאַרמיעיסקאַ 44, מאַטעאוש פּיאָטראָו־סקי, וועלכער וואוינט אויף ראָמבראַזסקאַ 47. פּיאָטראָווסקי האט רעמזעלבען טאָג איינקאַסירט געלד פון זיינע לאָקאַטאָרען און איז שפּעט בייטאָכט אַוועק אַהיים. אויפ'ן וועג האָבען איהם 2 מאַנס־פּערשוינען פאַרשטעלט דעם וועג און איהם אָנגע־הויבען שלאָגען. פּיאָטראָווסקי האט געמיינט, אַז דאָס איז א באַנדיטען-אָנפאַל, האט ער אַרויסגע־נומען זיין רעוואָלווער און האט אויסגעשאָסען. ער האט קיינעם נישט געטראָפען. איינער פון די אָנ־פאַלער איז אַרעסטירט געוואָרען. ער הייסט קאַזשער מיעזש שיקאָרסקי, אויך פּיאָטראָווסקי איז צוגעצוי־גען געוואָרען צו געריכטליכער פאַראַנטוואָרטליכקייט פאַר האַלטען אומלעגאַל געוועהר.

א פּראָצעס וועגען דעזערציע

וועט פאָרקומען צום 3-טען מאָל אין לאָדז

(2) אין עטליכע טעג אַרום וועט אין מיליטער־געריכט פאָרקומען א פּראָצעס, וועלכע דאָס לאָדזער געריכט וועט שוין משפּט'ען צום דריטען מאָל.

אין יאָהר 1925 איז א געוויסער מאיר גראָס־פעלד, וועלכער איז צוגערעכענט געוואָרען צו די נאָרלישטשבאָווע פון 1904 אַרויסגעפאָהרען קיין אויס־לאַנד אָהן אַנ'ערלויבעניש פון דער מיליטערישער מאַכט. נאָך 3 יאָהר שטודירען אין אויסלאַנד איז ער צוריקגעקומען קיין לאָדז און זיך געמאַלדען אין פּ. ק. או. דאָ איז ער אָבער אַרעסטירט געוואָרען און געשטעלט געוואָרען פאַר'ן געריכט אַלס בעשולדיגטער אין דעזערציע. דאָס געריכט האט איהם פאַר'משפּט אויף 7 חדשים תפיסה. גראָספעלד האט אַפּעלירט צום העכסטען מיליטערישען געריכט, וועלכעס האט מבטל געמאַכט דעם אורטייל און דעם פּראָצעס איבערגעשיקט קיין לאָדז, פרי איהם נאָכאַמאָל צו בעטראַכטען. דער פּראָצעס איז פאָרגעקומען און גראָספעלד איז פאַר'משפּט געוואָר־ראָסמאָל אויף 4 חדשים תפיסה. גראָספעלד האט ווידעראַמאָל אַפּעלירט און דאָס העכסטע געריכט האט ווידעראַמאָל מבטל געמאַכט דעם אורטייל און איהם ווידער איבערגעשיקט קיין לאָדז נאָכאַמאָל צו בעטראַכטען. איצט וועט דער פּראָצעס פאָרקומען אין לאָדז צום דריטען מאָל.

10,048 קלויזולעס, 6,138 ציווילע פּראָצעסען אין יאַנואַר

(ב. פ.) דער ריכטיגער צייכען פון דער איצ־טיגער שלעכטער צייט, געבען אונז די ציפערען פון די לאָדזער געריכטען. אויסער די גרויסע צאָהל פון אויפגעלאָפּטס'ען פאַר'ן חודש יאַנואַר 1930 וועלכע האָבען בעטראָפען די צאָהל 35 און 16 נאָדזאָרען, וואָס דער היגער האַנדעלס-געריכט האט ערקלערט אין משך פון פאַריגען חודש, האָט דאָס היגע שטעטישע געריכט אַרויסגעגעבען אין משך פון חודש יאַנואַר 1930 – 10,048 קלויזו־לעס אויף פּראָטעסטירטע וועקסלען און אויף וועקסלען און אַנדערע דאָקומענטען, וואָס האָבען א שייכות מיט געלד תביעות, זענען אין משך פון פאַריגען חודש איינגעפלאָסען 6,138 פּאָדאַניעס.

ווען מיר נעהמען אין בעטראַכט אָט דעם גאַנצען צאָהל ציפערן און מיר מזכע; א דורכ־שניטליכען חשבון פון די 25 אַרבייטס-טעג אין חודש יאַנואַר 1930, האָט דער שטאָטישער גע־ריכט אַרויסגעגעבען יעדען טאָג 400 קלויזולעס און די ציוויל-אָפּטיילונג האָט בּיהאַנדעלט יעדע טאָג א קיימא לן פון 300 פּראָצעסען, ווייל פון די 6.138 ספּראָוועס געהען נישט אַריין די פּראָ־צעסען וועגען פּעילוירענע וועקסלען און ווירקען אויך אָנקלאָגעס אויף דער טעטיגקייט פון קאָמאָר־ניקעס א. א. וו.

אינטערעסאַנט דערבּיי איז, וואָס אין דער שטראָף-אָפּטיילונג ביים שטאָטישען געריכט האט זך פּעוועהרט די צאָהל פון פּראָצעסען, וואָס די צאָהל אין חודש יאַנואַר 1930 דערגרייכט שוין 2 500 ד. ה. 100 ספּראָוועס א טאָג.

ביי דער קליינער צאָהל פון די ריכטער און גזריכטס בעאַמטע, קאָן מען זיך פאָרשטעלען די א שטרענגענדע אַרבייט פון די בעאַמטע, בעזונ־דערס פון אויבער-ריכטער שימאַניצקי, וועלכער אונטערשרייבט יעדען טאָג ביז 800 מאָל אין די קלויזולעס (ווייל יעדע קלויזולע האָט 2 אונטער־שריפטען פון ריכטער).

אַפּטייקען

דיזשורירן היינט נאַכט־דיזשורען

(2) מ. ליפּיעץ (פּיעטריקאָווער 193), מ. מי־לער (פּיעטריקאָווער 46), וו. גראָשקאָווסקי (קאָנ־סטאַנטינער 15), פּערעלמאַן (ציגעל-גאַס 64), ה. ניעוויאַראָווסקי (אַלעקסאַנדראָווסקאַ 37), ז. יאַנ־קעלעוויטש (פּלאַץ-שטאָט 9).

עלטערע מענשען קענען פאָרן קיין אַרגענטינאַ אָהן אויספאָדערונגען

(2) לויט די עמיגראַציע-פאָרשריפטען האָבען קיין אַרגענטינאַ געקענט פאָהרען פּערזאָנען עלטער פון 60 יאָהר, נאָר אין פאַל, אויב זיי האָבען בעד־קומען פון אַרגענטינאַ אַרויספאָדערונגען. עס פלעגט זיך אויך אָזוי טרעפען, אַז קינדער זענען אַרויסגע־פאָהרען קיין אַרגענטינאַ און זייערע עלטערען האָ־בען געמוזט בלייבען אין לאַנד.

די אַרגענטינער מאַכט האט איצט מיטגעטיילט, די ענטשפּרעכענדע מאַכט, אַז עלטערע פּערזאָנען קענען אַרויספאָהרען קיין אַרגענטינאַ צוזאַמען מיט זייערע קינדער, אָדער נאָהענטע קרובים, אָהן ספּע־ציעלע אַרויספאָדערונגען.

די פאַרלייכטערונג פון עמיגראַציע פאַר עלטע־רע פּערזאָנען איז שוין אַריין אין לעבען.

לאָדזשער קאַמערל-טעאַטער „אַררט" אַל. 1. מאַי 2 פריהער ענגל. זאַל

קינסטל. לייט. מ. בראַדערזאָן, דיר. י. סטרוגאַטש, קאַסס. ד. בייגעלמאַן קאָנפעראַנסיער: נתן רייכענבע"ג.

היינט, דאָנערשטאָג, 9.30 א זייגער אָוונד, ווערט געגעבען אַ גרויסע פּאָפּולערע פאָרשטעלונג. ס'ווערט געשפּילט

„חי-געלעבט" 18 שלאַגער-נומערן 18

בילעטען פון 1—3 זל צו בעקומען ביי דער קאַסע פון טעאַטער פון 11—1 מיטאָג און פון 5 נאָכם.

אַנאָנס! שבת—2 פאָרשטעלונגען: אָנהויב 3.30 נאָכם. א פּאָפּולערע פאָרשטעלונג פון 1 ביז 3 זל., 7.45 א זייגער אָוונד צו בילינגע פּרייזען פון 1.50 ביז 4 זל.

Dr. med. J. Lubicz

ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 183-17

קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פאַרקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער.

איינענע פּראַצאַטאָריע פון ועמעליגע ... אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען, ווי: הילטעקעס, אויך פּלאַטפוסען, קאָנעס־ליבע פּיס. גאָרסעטען א. ז. ה. צאַפּאַנגע פון 5—7 אָוו.

צוריק געקומען.

Dr. med. I. WAJNBERG

Cegielniana 47, tel. 26-02

אינערליכע קראַנקהייטען.

ספּעציעל פאַר לונגען- און האַרץ-קראַנקהייטען.

בעשטראַהלונגען און קינסטליכע בערג-זון.

עמפ און אין דער חמם פון 3—5 נאָכמיטאָג.

רעגיסטראַציע פון אַרבייטסלאָזע

(מ) פון מאָנטאָג האָט זיך אָנגעהויבען די רע־גיסטראַציע פון אַרבייטסלאָזע אויף פעברואַר. צו דער רעגיסטראַציע קענען זיך מעלדען אויך פריי־ליידיגע אַרבייטסלאָזע, וועלכע האָבען זיך רעגי־סטרירט אין מלוכה'שען אַמט פאַר אַרבייטסלאָזע פאַר'ן 15-טען דעצעמבער און זענען נישט בע־רעכטיגט צו בעקומען שטיצע פון אַרבייטסלאָזען־פאָנד.

די רעגיסטראַציע וועט פאָרקומען אין לאָקאַל פון אינטערשטיצונגס-אַמט (פּעטריקאָווער 273) פון 9 ביז 2 לויט פאָלגענדען סדר:

היינט, דאָנערשטאָג – אַרבייטסלאָזע, וואָס זיי־ערע פאַמיליען-נעמען הויבען זיך אָן מיט די בוכשטאַבען – M N O

פרייטאָג – P R S

שבת – T U W Z Ż

עס פעהלען שול-בנינים

18,000 קינדער האָבען נישט וואו צו לערנען

(יו) ווי בעוואוסט זענען צוליב מאַנגעל פון שול בנינים אין לויפענדען שול-יאָהר עטליכע טוי־זענד-קינדער אין שול-עלטער, געבליבען אויסער דער שולע. די לאַגע אין ציפערען שטעלט זיך פאָר אויף פאָלגענדען אופן:

אין שול-יאָהר 1928–29 האָבען זיך אין די פאָלקס-שולען אין אַלגעמיין געלערנט 320,000 קינדער", וועלכע זענען געווען צוטיילט אין 5,055 שול-לאָקאַלען; פון זיי זענען 1,655 געווען ענט־שפּרעכענדע ספּעציעל שול בנינים און 3,400 אין פּריוואַט-הייזער, געדונגענע, נישט ענטשפּרעכענדע פאַר שולען. אין היינטיגען יאָהר זענען געבליבען אויסער די שולען 18,000 קינדער.

א נייער מין אַפּערע

אַפּעריסטען האָבען פאַרקויפט אין שטאָט בילעטען אויף א „רעפעראַט" פון זשאַבאָטינסקי'ן

(–) דינסטאָג אין אָוונד זענען אין שטאָטי־שען טעאַטער געקומען צעהנדליגער מענשען מיט בילעטען, אויף וועלכע די וואָזשנעס האָבען אָבער נישט געוואָלט אַריינלאָזען אין טעאַטער. די „בע־עולה'טע" האָבען זיך געווענדעט אין דער טעאַטער־אַדמיניסטראַציע, אָבער אויך דאָרט האט מען זיי ערקלערט, אַז די בילעטען זענען בכלל נישט פון שטאָטישען טעאַטער. ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט אָט וואָס:

אין פערלויף פון א גאַנצע וואָך, זענען גע־גאַנגען איבער די וואוינונגען פון היגע ציוניסטען 2 יונגעליים, וועלכע האָבען זיך פאָרגעשטעלט, אַז זיי זענען פון דער רעוויזיאָניסטישער אָרגאַני־זאַציע און פאַרגעלעגט בילעטען אויף א פאָרלע־זונג פון זשאַבאָטינסקי'ן, וועלכע האט געזאָלט פאָרקומען מיטוואָך, דעם 4 פעברואַר אין שטאָ־טישען טעאַטער. פאַרשטעהט זיך, אַז מ'האָט די בילעטען גערן געקויפט און דער צולם איז מאַ־סענווייז געקומען צוערנעכטען אין שטאָטישען טעאַטער צו זשאַבאָטינסקי'ס פאָרלעזונג. ס'האָט זיך אָבער אַרויסגעוויזען, אַז זיי זענען אָפּגענאַרט געוואָרען דורך צוויי פיפיגע שווינדלערס.

פערוויילונג לטובת אלמנות פון פאָליציאַנטען

דער קרייז „די פאָליצייאישע פאַמיליע" ביים 14-טען קאָמיסאַריאַט, אָרדענט איין שבת דעם 8. פעברואַר, 8 אָוונד אין טאַנץ-זאַל אויף זשגאַווסקאַ 56 א „קאַרנאַוואַל-אָוונד". די הכנסה פון דער פערוויילונג איז בעשטימט לטובת די אלמנות פון די דער'הרג'עטע און געשטאָרבענע פאָליציאַנטען פון 14-טען קאָמיסאַריאַט.

פון האנדעלס-געריכט

פירמע קאראל בעניך בעקומען א פראלאנגאציע

(2) די האנדעלס-אפטיילונג ביים קרייז-געריכט האט בעטראכט די ביטע פון דער אקציען־געזעלשאפט קאראל בעניך, לאנקאווא 11 וועגען פראלאנגירען איהר די צאהלונגען („נאדזור").

די פירמע שטעלט פעסט, אז די קלאגען, וואס האבען קורסירט אין גאס, אז די פירמע שטעהט שלעכט האט געברענגט דערצו, אז די בענק האבען איהר אפגעשטעלט די קרעדיטען און אנדערע האבען פערלאנגט וואס זיי קומט, דאסזעלבע האבען געטון די ליפעראנטען, וועלכע האבען, צו־ליב די קלאגען, מעהר קיין קרעדיטען נישט גע־וואלט געבען. דאס האט געשטעלט די פירמע אין א שווערער לאגע.

דער בילאנס פון דער פירמע בעטרעפט 14 מיליאן 639 טויזענד זל., דער אקטיוו איז פול־שטענדיג גענוג אויף צו דעקען אלע חובות.

נאכדעם ווי דאס געריכט האט זיך בעקענט מיט דער מיינונג פון די עקספערטען, האט דאס געריכט בעשלאסען צו פראלאנגירען דער פירמע די צאהלונגען אויף 3 חדשים.

פון די קינאס

„קאסינא"

די ערשטראנגיגע בילדער, וואס ווערען דער־מאנסטרירט אין קינא־טעאטער „קאסינא" בעווייזען, אז די דירעקציע רעכענט זיך מיט די קולטור־בעדערפנישען פון די קינא־בעזוכער. נאך דעם ריזיגען ערפאלג פון דעם פילם „די פרוי אויף דער לבנה" ווערט איצט ווידער דעמאנסטרירט א הערליך בילד א. נ. „די פרוי פון ברוק". דאס ראזיגע בילד פערמאגט א וועלטען שפאנענדען אינהאלט. דער אינהאלט פונ׳ם בילד איז געשאפען אויפ׳ן גרונד פון די געהיימע אקטען פון פאריזער ארכיו, אויסערן פראגראם — א פראכטליכער פארס. די מוזי־קאלישע אילוסטראציע ווערט אויסגעפיהרט דורך דעם גוט צוזאמענגעשטעלטען סימפאנישען ארקעס־טער אונטער דער לייטונג פון בעגאבטען מוזיקער און דיריגענט הר ל. קאנטאר.

„קאפיטאל"

נישט קוקענדיג אויף דער שווערער צייט, בעמיהט זיך די ענערגישע דירעקציע פון קינא „קא־פיטאל" צו געבען דעם מאקסימום, וואס זי איז ביכולת. דאס בעשטעטיגט די סעריע גלענצענדע בילדער, וואס זענען צווישען אנדערע געגעבען גע־ווארען: „די ליבע פון פירשט סערגיוש", „נאלדע־נער גיהנום", „די ראמע אין פורפור", „אססאלט", „פירשטין טאטאקאנאוואא". א חוץ די פילמען האט די דירעקציע פערקאנטראקטירט א גאלדענע סעריע בילדער, וואס וועלען גאר קירצליך דעמאנסטרירט ווערען. אין דער איצטיגער פרעמיערע א. נ. „דאס לאנד אהן הימעל" שפילט די הויפטראלע דער גע־ניאלער קאנראד הוידט. די מוזיקאלישע אילוסט־ראציע איז תמיד א גלענצענדע.

„בייקא"

גרויס ערפאלג האבען שטענדיג די בילדער, וואס ווערען דעמאנסטרירט אין דעם פרעסטיזשע קינא „בייקא". ס׳איז אויך נישט קיין וואונדער, די ענערגישע דירעקציע בעמיהט זיך צו דעמאנסט־רירען אין איהר קינא די בעסטע פילם־פראדוקציע. נאך דעם ערפאלג פון בילד „די ליבע פון פירשט סערגיוש" ווערט איצט געגעבען דאס גרעסטע מייס־טערווערק „גראף מאנטע קריסטא" מיט בערנארד געטצקע און ליל ראגאווער אין די הויפט־ראלען. די מוזיק איז ספעציעל צוגעפאסט צו דעם גלענ־צענדען בילד.

פעטש אין גאס

ווי אזוי מען וויל שוין היינט אייבקאסירן פראטעסטען

(2) אויף פיעטריקאווער גאס האט זיך געע־פען אפגעשפילט א כאראקטעריסטישער פאר דער איצטיגער צייט אינצידענט.

צו אנ׳עלעגאנט געקליידעטען יונגעמאן, וועל־כער איז געווען אין דער געזעלשאפט פון א דאמע, — האט זיך שפעטער ארויסגעוויזען די פרוי פון דעם יונגעמאן — איז אויף רוג פיעטריקא־ווער און פאלורניאווא צוגעגאנגען א צווייטער יונ־גערמאן און נישט אין א גאנץ איידעלער פארם אנ־געהויבען פאדערען יענער זאל איהם בעצאהלען פאר א פראטעסטירטען וועקסעל. דער עלעגאנטער יונגערמאן, האט, ווייזט אויס, אויך נישט עלעגאנט געענטפערט און עס האט זיך צווישען ביידע ענט־וויקעלט א הויכער דיאלאג, אין וועלכען עס האבען פיגורירט די ווערטער: אפעריסט, פאטער, גנב א. ד. גל.

פון ווארט איז מען איבערגעגאנגען צו טאט, עס זענען געפלויגען פעטש, קולאקעס. ביז פאר־ליציי האט זיך אריינגעמישט און צוזאמענגעשטעלט א פראטאקאל, ביי וואס עס האט זיך ארויסגע־שטעלט, אז דאס געשלעג איז פארגעקומען צווי־שען לאנדאי און ווידאווסקי.

טעלעגראמען

ריזיגער שטרייק אין אמעריקאנער קליידער=אינדוסטריע

דער גובערנאטאר האט פארגעשלאגען זיין פערמיטלונג

ניו־יארק, 5. (א.ט.א.) די גאנצע ניו־יארקער קליידער־אינדוסטריע איז אפגעשטעלט. דינסטאג האבען פערשטרייקט 30.000 ארבייטער, די שטרייקענדע ארבייטער האבען אין צענטער פון שטאט איינגעארדנט א ריזען־דעמאנסטראציע, וועלכע איז אדורך אהן שטערונגען.

דער גובערנאטאר רוזוועלט האט פארגע־שלאגען זיין פערמיטלונג און האט איינגעלאדען ביידע צדדים אויף אונטערהאנדלונגען, וועלכע זאלען זיך אנהויבען פרייטאג.

די ארבייטער פיהרער זעהען פאר א פול־שטענדיגען ערפאלג פון די שטרייקענדע.

דאס נייע בירגערשאפט=געזעץ אין רומעניען

איז בעפרידיגענד פאר די נאצ. מינדערהייטען

בוקארעשט, (יט״א) אויף דעם אויפטראג פון דער רעגירונג האט דער יוסטיץ־מיניסטער ה׳ רזשאניאן אריינגעטראגען אין פארלאמענט א געזעץ־פראיעקט, וואס נאוועליזירט דאס ביז־איצט פערפליכטענדע בירגערשאפט־געזעץ.

דאס נייע געזעץ זעהט פאר א רייהע נייע בע־שטימונגען וועגען בעקומען בירגערשאפט אין די נייע פראווינצען פון קעניגרייך.

פערזאנען, וואס זייער רומענישע בירגערשאפט איז קווענטיאנירט, דארפען לויט׳ן נייעם געזעץ אריי־טראגען אינדיווידועלע פיטעס, אין וועלכע זיי דאר־פען בעווייזען, אז זיי וואוינען אין לאנד זייט 10 יאהר.

דאס נייע געזעץ איז אין אלגעמיין בעפרידיגענד פאר די נאציאנאלע מינדערהייטען, הגם נישט אלע מינדערהייטס — פארדערונגען זענען בעריקזיכטיגט געווארען.

גריכישע שעהנהייטס-קעניגין

געוועהלט אלס „מיס אייראפא"

פאריז, 5 (א.ט.א.) אין דער פאריזער שטע־טישער אפערע איז דינסטאג אין אווענד פארגעקומען דער באל פאר טובערקולאזען אנשטאלט פאר קינ־דער. אויפ׳ן דאזיגען באל איז צווישען די שעהנ־הייטס־קעניגינס פון 19 אייראפעאישע לענדער גע־וועהלט געווארען די „מיס־אייראפא".

אין דעם פעסט האבען אנטיילגענומען דער מלוכה־פרעזידענט, פרעמיער טארדיע און דער גרעס־טער טייל פון דיפלאמאטישען קארפוס, אינ׳ם פראר גראם האבען אנטיילגענומען איבער הונדערט בער־ריהמטע ארטיסטען און 20 מוזיק־ארקעסטערס. די הכנסה פון די א ינטריטס־בילעטען האט בע־טראפען איבער אנדערטהאלבען מיליאן פראנק.

אלס מיס־אייראפא איז אויסגעוועהלט געווארען די גריכישע שעהנהייטס־קעניגין, פרל. אליצע דיפ־לאראקאו, וועלכע איז אלט 18 יאהר און איז א טאכטער פון אנ׳ארהאקאט אין ספארטא.

טויט-אורטייל אויף א יודישען פאליציאנט פון תל-אביב

ירושלים, 5 (י. ט. א. טעלעגראפיש). אין יפוער קרייז־געריכט איז פארגעקומען דער פראצעס פון יודישען פאליציאנט פון תל־אביב הייקס וועלכער איז בעשולדיגט געווארען, אז ער האט ערמארדעט אנ׳אראבישע פאמיליע. דאס געריכט האט איהם פערמשפט צו טויט־שטראף מיט׳ן מאטיוו, אז ער האט מיט פרעמעדיטאציע דערמארדעט 5 אראבער און 2 פערוואונדעט. דער אורטייל געהט איבער אין אפעלאציע־געריכט.

דער דאזיגער טויט־אורטייל האט ארויסגערו־פען א געדריקטע שטימונג אין יודישען ישוב.

פון דער יודישער געזעלשאפט פאר לאנדוויסענשאפט

פרייטאג, דעם 7. פעברואר ד. י. 9.45 אין דער פריה קומט פאר אנ׳אויספלוג אין די רעדאק־ציע און אדמיניסטראציע פון „רעפובליקא" צוזא־מענטרעף פעטריקאווער 49 אויפ׳ן הויף.

זונטאג, דעם 9. פעברואר 10.45 פארמיטאג קומט פאר אנ׳אויספלוג אויף די ראדיא־אויסשטע־לונג פון „פיליפס". צוזאמענטרעף אויפ׳ן ארט.

ביז דעם 10. פעברואר ד. י. נעמט אן איינ־שרייבונגען דער סעקרעטאריאט (פיעטריקאווער 56) אויף די טוריסטען־קאלאניע אין זאקאפאנע, וועלכע איז פערבינדען מיט אויספלוגען אין די שענסטע געגענדען טאטרען־געגענדען אין משך פון 15 ביז׳ן 25. פעברואר. די פאטאגראפיסטען־סעקציע נעמט נאך אן נייע מיטגלידער אמאטארען.

לאדזער פעראיין אין פאריז

פון פאריז שרייבט מען:

אונטער׳ן פארזיץ פון ה׳ גאנז, איז פארגעקו־מען די קאנסטיטואירונגס־זיצונג פון דער פערוואל־טונג פון פעראיין פון לאדזער לאנדסלייט. איינ־שטימיג איז געוועהלט געווארען אלס פארזיצענדער דער בעקאנטער געוו. לאדזער גרויסאינדוסטריעלער ה׳ יוליוס ברוינער, אלס וויצע־פארזיצענדער זע־נען געוועהלט געווארען די ה"ה: י. גאנז און ס. דאנציג, אלס קאסיר ה׳ פאזשענטשעווסקי און סעקרעטאר ד״ר יעקב גאנז.

עס זענען געמאכט געווארען פארבערייטונגען צוני־פצורופען א פערזאמלונג וועגען עפענען ביים פעראיין א געגענזייטיגע קרעדיט־געזעלשאפט און וועגען בוי פון א קאאפעראטיוו־הויז פאר מיט־גלידער.

די רעדוטע פון דער יודישער טעאטער-געזעלשאפט

קומענדיגען שבת־צונאכטס קומט פאר דער באל, וואס ס׳אהרדענט איין די „לאדזער יודישע טעאטער געזעלשאפט", דער אווענד, וואס סיי לויט׳ן אינהאלט, סיי לויט דער פארם זיין אנ׳עכט יודישער און עכט קינסטלערישער, האט ארויסגערופען אין אלע קרייזען פון יודישען לאדז א לעבהאפטען אינטערעס. די נאך איבערגעבליבענע קליינע צאהל בילעטען צו בעקומען אין דער קאסע פון „ארט".

אין אווענד נעהמט אנטייל דער גאנצער אנ־סאמבל פון קאמער־טעאטער „ארט", א חוץ ספע־ציעל איינגעלאדענע קינסטלער.

בעזונדער אריגינעל זענען אויספאלען די יאהר־לען פון שענסטען יודישען מאי אין לאדז, וואס וועט געקליבען ווערען דורך די דאמען, וואס וועלען זיין אנוועזענד אויף דעם באל. ווען מ׳נעהמט נאך אין בעטראכט דאס דער מאטא פון באל איז: יודישע געזאנג, יודישע מוזיק, יודישער טאנץ און יודישער הומאר איז פון פאראוס זיכער דאס ס׳וועט זיין ליהודים!

די „שחיטה" אין פוילישען טעאטער

(—) גארדינגס „שחיטה" געהט ווייטער מיט גרויסען ערפאלג אין היגען פוילישען טעאטער. ס׳־זעהט אויס, אז די פיעסע וועט זיך לאנג האלטען אויפ׳ן אפיש. היינט ווערט „די שחיטה" געשפילט צום 7־טען מאל.

פון „ארט"

היינט, דאנערשטאג, 9.30 אווענד ווערט גע־געבען א גרויסע פאפולערע פארשטעלונג פון 1—3 זל. מארגען, פרייטאג, איין פארשטעלונג 9.30 אוו.

שבת צוויי פארשטעלונגען 3,30 נאכמ. א פאפולערע פארשטעלונג פון 1—3 זל. 7.45 צווייטע פארשטעלונג צו ביליגע פרייזען פון 1.50—4 זל.

Dr. Różaner

ספעציאליסט פאר

הויט, ווענערישע קראנקהייטען און מענער־שוואכע

Dzielna (Narutowicza) 9 tel. 128-98

צוריקגעקעהרט

נעמט אן פון 8—10 פריה און פון 5—8 אווענד

וואכע־זאל פאר פרויען.

פון געריכט

בעשולדיגט אין קאמוניסטישער אגיטאציע צווישען מיליטער

(2) אין קרייז־געריכט איז נעכטען בעהאנ־דעלט געווארען דער פראצעס געגען 21־יעהריגען אדאם קוביסשעווסקי, 20־יעהריגען בערעק זיידענ־פעלד, 25־יעהריגער גאלדע ברכה קאזלאווסקא און 19־יעהריגער שיינדל בארנשטיין אלע בע־שולדיגט אין קאמוניסטישער אגיטאציע צווישען מיליטער.

דאס געריכט האט פערמשפט קוביסשעווסקי׳ן און זיידענפעלד׳ן צו צוויי מיט א האלבען יאהר טורמע, פערמוישען אויף אויסבעסערונגס־הויז.

ביידע פרויען זענען פריי־געשפראכען.

„מעפיסטא" פון אורי צבי גרינבערג אין פילהארמאניע

די געזעלשאפט „יודישע ביהנע", וואס האט שוין געשפילט מיט ערפאלג 3 מאל „מעפיסטא" פון אורי צבי גרינבערג, שפילט שבת, דעם 15 פעברואר, 10 א זייגער פריה, „מעפיסטא" צום 4־טען מאל אין „פילהארמאניע", צו ביליגע פרייזען.

א זוהן ירש׳נט די וואוינונג פון עלטערן

פרינציפיעלער אורטייל פון אפעלאציע=געריכט

ווארשא, 5 (טעלעפאניש). אין הויז, יאזעף נאלעווקי 13, וואס געהער צו די יורשים פון פער־שטארבענעם מאראדקין, איז אין משך פון עטליכע צעהנדליג יאהר געווען אנגעשטעלט אלס זשאנדרצע א געוויסער גארלין.

אין יאהר 1918 האבען די בעלי־בתים בעפרייט דעם אלטען גארלין פון זיין אמט און אויף זיין ארט צוגענומען אנ׳אנדערען, דאך האבען זיי איהם געלאזט וואוינען אינגאנצען אומזיסט.

אין יאהר 1927 איז דער אלטער גארלין גע־שטארבען און, ווי פריהער, האבען די בעלי־בתים נישט געריהרט פון ארט זיין פרוי, לאזענדיג זי וואוינען אינגאנצען אומזיסט. דא נישט לאנג איז אויך געשטארבען די אלטע פרוי גארלין.

מיט דער מוטער האט אויך א לענגערע צייט געוואוינט איהר זוהן אלעקסאנדער, אבער נאכ׳ן טויט פון דער מוטער, האבען די בעלי־בתים דורך א רעיענטאלען בריף אויפגעפאדערט דעם יונגען גארלין צו פערלאזען די וואוינונג. ווען ה׳ גארלין האט זיך אויף זייער פארערונג אפילו נישט אפגעה־רופען, זענען די בעלי־בתים ארויסגעטרעטען דורכ׳ן געריכט, פאדערענדיג אנ׳עקסמיסיע.

דאס געריכט האט איינגעפונען, אז גארלין האט מיט׳ן פאטערס טויט פערלוירען די רעכט אויף דער פרעמדער וואוינונג און די עקסמיסיע צוגעשפראכען.

דאן האט ארח. זיכער דעם אורטייל פערקלאגט באר׳ן אפעלאציע־געריכט. ארח. זיכער ווייזט אן, אז לויט׳ן געזעץ פון לאקאטאר־שוץ געניסט א זשאנדרצע פון אלע רעכט אפילו דאן, ווען ער האט שוין אויפגעהערט צו ערפילען זיינע פליכטען. נאר דאן — זאגט ארח. זיכער, ווערט ער בעזייטיגט פון אלע רעכט, ווען ער ווערט ענטזאגט פון פאסטען פאר א פערברעך, וועלכער ווען ער ענטפאלט זיך אליין; אלענפאלס פערלירט ער נישט די רעכט פון א זשאנדרצע צוליב דער עלטער. דער פערטיי־דיגער פעררופט זיך אויך אויפ׳ן פסק־דין פון העכ־סטען געריכט פון יאהר 1926, וועלכער האט געז־פסקנט, אז אויב די עלטערן האבען ביים לעבען געהאט רעכט אויפ׳ן לאקאל און עס האט מיט זיי דאן געוואוינט א זוהן, בלייבט דער לעצטער נאך זייער טויט (לויט׳ן ארטיקעל 12 פון לאקאטארען־געזעץ) אלס א בערעכטיגטער לאקאטאר און האט די וואוינונג.

דאס אפעלאציע־געריכט האט מסכים געווען מיט די מאטיווען פון ארח. זיכער און דעם עקס־מיסיע־אורטייל פון ערשטען געריכט מבטל געמאכט.

יענטע האט געטראפּען

(שטיפעריי)

פון ב. קאָוונער

יאָ, יענטע מיינע האָט געטראָפען, נאָך ווי געטראָפען!

נישט אומזיסט זאָגט מען, אַז אַ נאַר איז אַ האַלבער נביא.

אויב איהר געדענקט, האָט די שנור מיינע, פינע'ס ווייבעל, געלאָזט וויסען יענטען, אַז זי איז „אויף דער צייט", אַז זי האָט חשק ביי אונז צו ליגען אין קינפעט...

האָט זי טאַקע אויסגעפיהרט: מיט צוויי וואָכען צוריק איז פינע צוגעקומען מיט זיין ווייבעל צו מיר און אונז איינגערוימט אַ סוד, אַז ער איז איצט שטאַרק געבראָכען, אַז ער האָט נישט אַ גראָשען ביי דער נשמה, אַז ער האָט די לעצטע עטליכע הונדערט דאָלער פערלוירען, אַז ער האָט צוליב דעם געמוזט איבער אין אַ ביליגער דירה, אָפּשאַפען דאָס דינסט מיידעל, פערקויפען זיין מאַשין.

קורץ, ער איז זעהר געבראָכען, וויל ער, אַז זיין ווייבעל זאָל ביי אונז ליגען אין קינפעט.

סאָמער זאָגען מיר איהם אָפּ די טובה, וועט ער קיינמאָל צו אונז נישט רעדען, נישט אַריינשמעקען אין אונזער הויז און — איבער הונדערט און צוואַנציג יאָהר, וועט ער נאָך אונז קיין קדיש נישט זאָגען...

דער לעצטער סטראַשונעק האָט שטאַרק געווירקט אויף יענטע'ן...

מיך האָט עס געאַרט ווי די וואַנד; אָבער יענטע'ן האָט עס שטאַרק געאַרט...

האָט זי, נישט ווילענדיג, געמוזט איינשטימען צו פינע'ס בקשה.

איז ווי נאָר יענטע האָט געזאָגט „יאָ", איז פינע געוואָרען אַ פרעהליכער און זיך אַרומגעכאַפּט מיט דער מאַמען און איהר גענומען קושען און דאַנקען...

פינעלע ממזר! ער פערשטעהט אַ געשעפט, ער קען שוין זיין מאַמען ווי ער קען זיינע פינגער.

מיר איז פינסטער געוואָרען אין די אויגען; מ"ן הארץ האָט מיר געזאָגט, אַז דער עסק וועט מיך אָפּקאָסטען אַ שעהנע פאַר טאָלער און איך וועל האָבען אַ ים מיט צרות!

פינע איז אַוועק אַ צופרידענער און די שנור מיט די רויטע ליפּלעך איז געבליבען ביי מיר אין הויז. זי האָט געקוקט אויף מיר און געשמייכעלט און איך האָב געקיקט אויף איהר און — געזיפצט...

זי האָט באַלד איבערגענומען אונזער שלאָף-צימער, געמאַכט זיך היימיש, עפּעס גענומען אין מיי אַריין און זיך אַוועקגעלייגט אויפ'ן בעט בעטן אַ דרעמעל...

אין אָוונט האָט זי זיך גענומען אַ הייסע וואַנע און ביסלעכווייז גענומען קרעכצען...

דאָס קרעכצען איז געוואָרען שטאַרקער און שטאַרקער. דערנאָך האָט זי געהייסען רופען אַ דאָקטאָר. איז דער דאָקטאָר געקומען און אַרום פיער אַ זייגער פאַרטאָג האָט זיך דערהערט דאָס פישטשען פון אַ ניי-געבוירען איי[נ]יקעל אַ יונגעלע. „מזל טוב! מזל טוב!" — האָט אונז דער דאָקטאָר צוגעוואונשען — דערווייל האָבען מיר שוין די נאַכט נישט געשלאָפען. איך און יענטע האָבען אויסגעזעהן געל ווי וואַקס מיט בלויע רעדער אונטער די אויגען.

אַכט אַ זייגער אין דערפריה האָט פינע געבראַכט די צוויי קינדערלעך זיינע צו אונז: ער קען זיך מיט זיי נישט אומגעהן — האָט ער געזאָגט — מען דאַרף זיי וואַשען און באָדען און צוואָגען און איבערטון און זיי געבען עסען און זיי שיקען אין גאָס אַריין אויף לופט...

ווער זשע זאָל דאָס טון? — איך; איך, זאָגט ער, בין אַ זיידע, דאַרף איך זעהן, אַז די איי-ניקלעך מיינע זאָלען האָבען אַ סך לופט.

אָפּגעזאָגט זיך זיינס, איז ער אַוועק וועגען זיינע געשעפטען.

יאָ, ער האָט אָנגעזאָגט, אַז ער וועט קומען צו אונז עסען, ווייל ער קען נישט פערטראָגען די עסענס אין די רעסטאָראַנען; ער ליבט ז'ער מאַמעס מאַלצייטען...

האָב איך שוין, הייסט עס, געהאַט אין הויז די שנור, ביידע אייניקלעך און פינען.

דערפאַר האָבען מיר אַוועקגעשיקט פון הויז פייוולען מיט אייזיקען צו פישעל דוד דעם מלמד. אָבער זיי האָבען דאָרט נישט געקענט זיין. ערשטענס, די ענגשאַפט און די נישט ריינליכקייט צווייטענס, האָט פישעל דוד אַליין נישט געקענט אויסקומען מיט זיי.

איהר ווייסט דאָך, היינטיגע יונגען, געזונדע, שטאַרקע, אַטלעטישע, העלדישע, האָבען זיי די גאַנצע צייט געהאַלטען אין איין רעדען וועגען באָקס, פוטבאָל-שפּילער, וועגען דזשאָלסאָן, פישעל דוד האָט זיי דערפאַר קריטיקירט: „איהר קענט דאָך בעסער רעדען וועגען אונזערע „גרויסע יודען", וועגען אונזערע גרויסע רבנים", האָט ער געזאָגט. פערדלעך, עקטערס, ווייסיך וואָס"!

האָט זיך אָנגעהויבען צווישען זיי און פישעל דוד'ן אַ דעבאַטע, און כדי צו בעווייזען, אַז אַטלעטיק איז געזונדער ווי זיצען און זאָגען תהלים, האָבען זיי זיך געהייסען טאַפּען זייערע מוסקולען און ער, פישעל דוד, זאָל זיך לאָזען טאַפּען זיינע מוסקולען...

וואָס-זשע פרעגט איהר? איז פישעל דוד שיער נישט געפאַלען אַ טויטער אונטער זייערע הענד!

איין מאָל האָט ער אַוועקגעכאַפּט'ס, דער אַלטער, מען האָט איהם קוים אָפּגעמינטערט.

האָט זיי פישעל דוד דערפאַר נישט געוואָלט האַלטען; ער וויל נאָך נישט שטאַרבען, האָט ער געזאָגט.

זענען זיי צוריקגעקומען און געמוזט בלייבען אין הויז אין דער גרויסער ענגשאַפט.

דאַן איז געקומען סיידי מיט איהרע קינדער געוואָרען חערען צו דער קימפּעטאָרין, און דער איידעם פלעגט זיך אויך אַריינכאַפּען אַמאָל, און גלאַט לאַנדסלייט, פון מיין צד, פון מיין שנור'ס צד און אַ פּאָר שכנים, און וואו איז די מאַדאַם עמינגער, יענטעס בעסטע פריינדין? און הער עמינגער?

פון אונזער שעהן הויז איז געוואָרען אַ הקדש. מען האָט מעהר נישט דערקאַנט. אומעטום אָנגעוואָרפען קליידער, מאַנטלען, שאַליקעס, רעגענשירמס, סוועטערס, קאַלאָשען, יעדער און דער גאַז אויוועץ האָט תמיד געברענט; אָדער מען האָט געקאָכט, אָדער געבראָטען, אָדער געוואַרימט וואַסער צו באָדען דאָס נייע אייניקעל, אָדער די קינדער האָבען זיך געמאַכט קאַווע און פיינקוכענס פון אייער...

אַ גיהנום!

אַ פּאָגראָם!

אַנ'אומגליק!

אויפ'ן אַכטען טאָג האָט זיך ערשט אָנגעהויבען ס'ריכטיגע: „יודישען דאָס קינד, פראַוען דעם ברית"...

פינען האָט עס נישט געאַרט. ער האָט געזאָגט:

סאַטע, איך לאָז עס צו דיר; דרעה מיר נישט קיין היטעל מיט אַ ברית, איך ליב זיך נישט צו מישען אין אַזעלכע זאַכען"...

איהר הערט וועדטער? ער, דער בעל-ברית, קען זיך נישט מישען און וויל זיך נישט מישען אין די זאַכען...

האָב איך שוין געזאָלט פראַווען דעם ברית. און אַזוי ווי אין אונזער געגענט איז שווער גע-וועזען צו קריגען אַ מנין יודען, האָב איך געמוזט צוזאָגען בראָנפען...

דאָס האָט געהאָלפען.

אין 15 מינוט צייט האָבען מיר געהאַט אַרי-בער דריי מנינים יודען...

נאָכ'ן ברית איז זי נאָך געוועזען ביי אונז אין הויז, די שנור, הייסט עס, אַכט טאָג. צוזאַמען — איז זי געוועזען צוויי וואָכען, זי און די אייניקלעך און פינע.

און דער סוף איז געוועזען, אַז יענטע האָט געטראָפען. זי האָט דאָך באַלד געזאָגט, אַז אַזוי וועט זיין.

Dr. med.

B. Robinzon

אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען

פעטריקאָווער 10, טעל. 131-86

נעמט אָן פון 8—9½ פריה און פון 3—4½ נאַכט

ספּאָרט-בעוועגונג

„הכח" — „וו. ק. ס." 3:4

שבת איז פאָרגעקומען אויפ'ן שניי-בעדעקטען ספּאָרט-פּלאַץ פון „וו. ק. ס." אַ פוסבאָל-מעטש צווישען די ערשטע מאַנשאַפטען פון „הכח" און „וו. ק. ס." און האָט זיך פערענדיגט מיט אַ פער-דינטען נצחון פון „הכח" אין פערהעלטניש פון 3:4.

ביי „וו. ק. ס." איז אַרויסגעטרעטען דער „הכח"-שפּילער גראָס און פלינער פון „איקאָן".

„טוריסטען" — „זיעדנאָטשאָנע" 1:9

פערגאַנגענעם איז פאָרגעקומען אַ פריינדשאַפטס-מעטש צווישען די צוויי אָ-בענ-ערמאַנטע מאַנשאַפטען, וועלכער האָט זיך פערענדיגט מיט אַ גרויסער נצחון פאַר דער בעסערער „טוריסטען" אין רעזולטאַט פון 1:9.

„אי. מ. צאַ." (וואַרשאַ) — „חשמונאי" 3:2

„אי. מ. צאַ." — „קדימה" 1:4

פּינג-פּאָנג

גראַנדיעזער נצחון פון לאָדזער מייסטער „חשמונאי".

שבת און זונטאָג האָט אין לאָדז געווייל[ט] דער וואַרשאָווער פּינג-פּאָנג-מייסטער אי. מ. צאַ., וועלכער האָט געשפּילט אין ערשטען טאָג מיט דער לאָדזער מאַנשאַפט „קדימה" און זי בעזיגט אין רעזולטאַט פון 1:4. אין צווייטען טאָג האָבען זיך די געסט געטראָפען מיט לאָדזער מייסטער „חשמונאי" און נאָך אַנ'אינטערעסאַנטען קאַמף האָט די יודישע מאַנשאַפט בעזיגט די געסט אין פער-העלטניש פון 2:3.

ס איז כדאי אונטערצושטרייכען, אַז דער לאַנגיעהריגער וואַרשאָווער מייסטער לעוואַנדאָווסקי איז בעזיגט געוואָרען דורך דעם יונגען אינזעל-שטיין.

דער מעטש איז פאָרגעקומען לויט'ן וואַרשאַ-ווער סיסטעם (אַ מעטש 1 פונקט).

„שטערן" — „הכח" 4:8

פרייטאָג איז פאָרגעקומען אַ פּינג-פּאָנג-מעטש אין לאָקאַל פון „הכח" צווישען „שטערן" און „הכח" וועלכער האָט זיך פערענדיגט מיט אַ נצחון פון „שטערן" אין פערהעלטניש פון 4:8.

„הכח" — „אָראַטאָריום" 8:2

„הכח" — „מאָרגענשטערן" 10:0

שבת איז פאָרגעקומען דער ערשטער פּינג-פּאָנג-מעטש פון „מאָרגענשטערן", וועלכע האָט זיך געטראָפען מיט דער שטאַרקער „הכח" מאַנשאַפט. דער מעטש האָט זיך פערענדיגט מיט אַ רעזולטאַט פון 0:10 לטובת „הכח".

מוזיקאַלישע נאָטיצען

אַרטור רובינשטיין. — סימפאָניע-קאָנצערטען. — „אררט"

איהר טורמעלט שוין ווידער, מיינע ליבע, פאַר וואָס איך האָב נישט געשריבען: איבער אַרטור רובינשטיינס קאָנצערט; אויספיהרליך איבער די פילהאַרמאָנישע סימפאָנישע פריה-קאָנצערטען; וועגען דער בערייטונג, למשל פון טשייקאָווסקי'ס פּאַטעטיק-סימפאָניע און איבער דער מזרח-לענגערע, טשע-כע-זאַרע פון רימסקי קאָרסאַקאָוו.

איהר זענט גערעכט, נאָר גלייכצייטיק — אומ-גערעכט, ווי איך וועל אייך ערקלערען:

רובינשטיינס הויך-קינסטלערישע פּראָדוקציע — צו וועלכע ס'איז יעצט וועלטען פערהאַן זיינס גלייכע, וואָס פיהרען די הויכע ריינע קונסט, וועלכע פיהרט אונז אין די העכסטע חכמה-רעגיאָנען.

וועגן אַזעלכע מייסטער-פינגער, ריכטעט נאָך די גרעסטע מוזיק-דענקער ווי באַך און ליסט — איז זעלבסטפערשטענדליך אַז עס איז איבעריג זיך אַריינ-צוהיילען אייננדרוק, מען דאַרף נאָר קורץ זאָגען, אַז עס איז געווען דער העכסטער נחת-רוח, וואָס מען דאַרף נאָר הערען מיט פערמאַכטע אויגען.

גערעכט זענט איהר, און איך טו דאָס מיט די קורצע ווערטער, הגם אַביסעל פערשפּעטיגט.

וואָס שייך דעם דערמאָנטען צווייטען פאַר-וואָרף, וועגען טשייקאָווסקיס פּאַטעטישע סימפאָניע און אַנדערע ווערק, וואָס ווערען איצטיגען סעזאָן אויפגעפיהרט, מוז איך אייך מאַכען אַ געגען-פאַר-וואָרף: נערענקט איהר נאָך, וואָס איהר געהערט שוין נאָרנישט, די צייט ווען די סימפאָניע-קאָנצערטען האָבען געבליהט און וועגען ביי אונז גאָוען אין דער מאָדע, ווען אַלץ האָט געפּילגערט אין דער פילהאַר-מאָניע צו הערען די מוזיקאַלישע מייסטער-ווערק אונטער די בעסטע און גרעסטע דירינענטען און איך דער קטן, ר-סקי, פלעג אייך שילדערען, נישט נאָר די בערייטונג פון יעדער סימפאָניע נאָר אויך אפילו פון יעדען זאַץ.

לוינט עס איבערצוחזרן און פערגעסען פּלאַץ פון אַקטועלע ערשיינונגען?

וועהט איהר, מיר האָבען, איצט אַ קליין-קונסט טעאַטער, אַ יודיש-קליינקונסט-טעאַטער „אררט", וואו עס איז אַ געמיש פון וואָרט-שפּיל, ריטמיק, קאָלאָריט, האַרמאָניע, מעלאָדיע און וואו די מוזי-קאַלישע זייט איז אַזוי ענג פערבונדען מיט דער פילזייטיגקייט פון די פערשידענסטע טעאַטראַלע געביטען אין מיניאַטור.

צי קאָנען מיר זיך למשל פאָרשטעלען די פרעכ-טיגע סצענע „שלש סעודות" פון רער. בושטאַנאָווסקי אָהן דער העררליכער מוזיקאַלישער אילוסטראַציע פון דיר ביינעלמאַן? סימבאָליש קלינגט און ווירקט די פּלאַסטישע סצענע וואָס הערמאָנט אן די פּלאַס-טישע פאָרשטעלונג פון „הבימה".

ווען דאָס אָרקעסטער שפּילט אונטער „סור-רינגע" (דעמפער) האַרצריהרענדע, טראַדיציאָנעל-געוואָרענע נגונים, וואָס דערמאָנען די נגונים, וואָס ווערען געזונגען שבת בין השמשות אין דער ווילנער גרויסער שוהל, די נגונים זענען אַ געמיש פון אַ זמירה און תהלימדיגע מעלאָדיעס, וועלכע טראָגען אַ מעלאַנכאָלישען און וועהמוטיגען כאַראַקטער, ז יזמערען דאָרט געזונגען אין דער טונקעלקייט און דערצו נאָך מיט פערמאַכטע אויגען און מיט אַזאַ טיף-אינערליכען עקסטאַז, ווי יעדער וואָלט געזעהען אַ וועהונג פון הויכער גייסטיגער ענטפּלעקונג. דעם ראויגען עקסטאַז פערקערפּערט שיינע מרים מיט אַ מערקווירדיגער אויסדריקליכקייט, דורך מימיק און פּלאַסטישער בעוועגונג.

דער איינדרוק איז אַ נעוואַלדיגער און עס קומט די אויספיהר, און דעם קאָמפּאָניסט, הר' ביינעלמאַן, האַרציגע בראַוואָס.

אָבער קאָנט איהר זיך פאָרשטעלען די „ליבעס באַלאַדע" „העך שיין מיירעלע" „בים שפּינרעל" אָהן די האַרציגע ביינעלמאַנס מוזיק?

דאָס איז אַלץ אַזוי ענג צוזאַמענגעוואַקסען מיט די רייכע בראַרעאַדטעקסטען, אַז ס'איז אומ-מעגליך אָפּצוטיילען איינס פון אַנדערען.

איז די ביינעלמאַנישע מוזיק יודיש? אויב איהר ווילט יאָ און ניין.

מוזיק, נאָך מיין מיינונג, איז נישט יודיש און נישט גויאיש, נאָר אַלמענשליך, נישט מעהר ווי די מוזיק צו „שלש סעודות" האָט דעם ספּעציפישען יודישען חן; „שיר השירים" האָט אין זיך דעם כפּע-ציפּיש חנישען אימפּראָוויזאַציע-כאַראַקטער און דאָס קאָנען מיר נישט אַנדערש נאָר רופען: יודיש, ווייל דאָס איז אַ יודישער פּראָדוקט.

„בעניטאַ-פּעפּיטאַ" איז יודיש-היספּאַניש, ווייל יודען זינגען דאָס אין ספּעציפיש-היספּאַנישע מו-זיק, קאָנען מיר נישט.

ווי עס זאָל נישט זיין, די אונטערשטע שורה איז — נוט.

אין דעם גרויסען ערפאָלג פון „די געלעבט"-פּראָגראַם האָט ביינעלמאַן אַ גרויסען פערדינסט.

בערמאַנס מוזיק צו „אַמאָל און היינט" אין פערגלייך צו ביינעלמאַנס מעלאָדיען, זענען זעהר שוואַך. אַמאָל האָט מען אפילו געזונגען אַנדערש ווי היינט, דאָס איז אמת, אָבער אַמאָל האָבען געזונגען יודען און היינט זינגען יודען, נאָר דער קאָנטראַסט פון דער אַמאָליגער האַרציגער מעלאָדיע, ביז היינ-טיגער נאָר אין דעם פאַקסטראָט, אַנגעסטעפּט-מע-לאָדיע איז אַ צו ווייטער, ווייל היינט זינגט מען נאָך אויך די פּשוטע בעהאַרצטע יודישע מאַרעני-זירטע מעלאָדיען.

די מוזיק פון געבירטינג צום „מיירעלע מיט דער ליאַלקע" געהט שוין מיט און דערגענצט נאָך אפּיל ורעם טעקסט.

ווי האָבען אונזערע „אררט"-קינסטלער געזונ-גען די אויסגערעכענטע מוזיק?

פּרוי ראַלסקאַ — אויסגעצייכענט. איהר האַר-ציגע כאָפּראַן-שטימע מאָדולירט אַזוי פּרעכטיג, איהרע ריינע דיקציע קומט אַזוי בולט צום אויס-דרוק, איהרע זעעלישע ניואַנסען זענען אין איינע שטעלען אַזוי טרעפליך, אַז מען מוז נאָר פאַר איהר כפּעציעלע לויב-לידער שרייבען.

איבער הר' וויצאַנאָוויטשען האָט טרעפליך זיך גע-ווינצעלט דער קאָנפּעראַנסיער הר' רייכענבערג, ווי אַזוי ער איז געוואָרען אַ זינגער. מיר שיינט אָבער, אַז ער האָט מעהר געטרונקען די קוואַקעראייער, דעריבער פיהרט ער איבער זיין שעהנע טענאָר-שטימע, זינגענדיג אָפען און האַלטיג די הויכע טענער.

הר' וויצאַנאָוויטש מוז נעמען שטים-בילדונג, אַזוי לאַנג ווי עס איז נאָך נישט שפּעט, וועט ער קאָנען מיט זיין פון דער נאַטור ווייך-קלינגענדער שטימע, אויך געוואָנגלעך קינסטלער ווערען.

פּרוי מאַלווינאַ ראַפּעל שפּילט מעהר ווי זי זינגט, דעריבער קאָן מען דעטייליש איבער איהר געזאַנג זיך נישט אָפּשטעלען. למשל „מיירעלע מיט דער ליאַלקע" האָט זי מעהר רעטשיטאַטירט ווי געזונגען (אָבער מען מוז ריטמישער רעטשיטאַטירען) נאָר הערפאַר, דאַרף מען נישט בעסער און טרעפ-ליכער זינגען און שפּילען ווי זי האָט געזונגען און געשפּילט „דאָס לאַביסעל". דאָס איז אַ הויך-אַר-טיסטישע פּראָדוקציע.

פּרוי שיינע מרים איז אַזוי פּעראַנטערעסירט מיט איהר שפּילען, אַז זי אַכטעט ווייניג אויף איהר זינגען.

מיר בעדויערען, וואָס מיר האָבען נישט בעקר מען, דאָס מאָל, די מעגליכקייט צו הערען דעם דיר-עקטאָר כטרוגאַטש אַליין, מיט זיין שעהנע שטימע און האַרציגען פּאָרטראַג, ליידער איז ער קראַנק. מיר האָפען, אַז אין נאָהענטסטען נייעם פּראָגראַם, וועט ער אונז פערשאַפען דעם זעלבען נחת רוח, וואָס מיר האָבען שטענדיג פון זיין זינגען.

אין סך הכל מאַכט די גאַנצע פאָרשטעלונג, אין מוזיקאַלישער הינזיכט, אַ אויסגעצייכענט גוטען איינדרוק.

D-ski.

דער גרעסטער פרויען-יעגער אין דער וועלט

ניי בוך וועגען דעם בעריהמטען דאן-זשואן און אוואנטוריסט דזשיאקאמא קאזאנאווא

I

דער נאמען קאזאנאווא איז נישט ווייניגער בער[י]מט, ווי די נעמען פון די גרעסטע מענשען אין דער וועלט. די ליטעראטור ארום דזשיאקאמא קאזאנאווא קאן זיך פערגלייכען אין גרויס מיט דער ליטעראטור ארום שעקספיר'ן אדער נאפאלעאנען. [ע]ס זענען אפילו דא קאזאנאוויסטען — מענשען, וואס זענען פעהיג, גרינטליכע צווישען זיי — וואס גיבען זייער לעבען אויף צו שטודירען די קאריערע פון דעם מערקווירדיגען ווענעציאנער.

אבער וואס, ווער איז געווען דזשיאקאמא קאזאנאווא? אנאוואנטוריסט, דער אזאנטוריסט פון אלע צייטען. זיינע סענסאציאנעלע אוואנטורעס האבען געהאט די גרעסטע אויסשפרייטונג. ער איז געווען דער מייסטערהאפטער ליבהאבער, פרויען־יעגער און פרויען־בעזיגער. ער האט געלעבט אין איין רייזען, און נישטא קיין איין הויפט־שטאט אין אייראפא, וואו ער איז נישט געווען און וואו ער האט נישט געשפילט א וויכטיגע ראלע. ער, אלזא, געווען דער מייסטערהאפטער רייזענדער, דאן איז ער געווען א שווינדלער, קארטע־שפילער, דועליסט, פינאנציר, פאבריקאנט, אין־בעמיקער, מיסטיקער, אסטראנאם, מאטעמאטיקער, און אזוי ווייטער, און אזוי ווייטער.

ער האט געלעבט 72 יאהר, און אין אט דער לאנגער צייט האט ער אריינגעפאקט נישט איין מענשליך לעבען, נאר א סך מענשליכע לעבענס מיט אמאל. ער האט אנגעשריבען א סך ביכער פון אלע מעגליכע זשאנרען, אבער באזונדערס בעריהמט זענען זיינע „מעמוארען", אין 12 בענדער, וואס הערען נישט אויף געלייענט צו ווערען מיט דעם גרעסטען אינטערעס.

צו די אלע אויבענדערמאהנטע פראפעסיעס מוז אויך דערמאהנט ווערען די פראפעסיע פון ליגנער. פערהאן א סך מענשען, וואס האלטען, אז די הויפט־קונסט איז בעשטאנען אין קאנען קונציג אפנארען, ליגענען. אבער דאס איז שטארק איבערגעטריבען. פערהאן שוין איצט א גאנצע פּ[ראַ]קטיק היסטארישע דאקומענטען, וואס העלפען צו פארשען דאס לעבען און די קאריערע פון קאזאנאווא'ן. אויפ'ן סמך פון אט די דאקומענטען קאן איצט פעסטשטעלען אז א גרויסער — דער גרעסטער און וויכטיגסטער טייל — פון די איבערלעבטע זאכען, וואס קאזאנאווא דערצעהלט וועגען אין זיינע מעמוארען איז אמת. דאס נייעסטע וועגען דעם אומגעווייהנליכען ווענעציאנער איז ...מין סך הכל פון אלע ביז־איצטיגע אויספארשונגען ארום קאזאנאוואן, און דער אויטאר בעווייזט, אז ווי נומאריג געדיכטע זאכען זאלען נישט קלינגען אין קאזאנאווא'ס אויטאביאגראפיע אין ביי... ליגענט מען זאל איהם טאקע נישט גלייבען, איז ער פארט געווען איינער פון די אינטערעסאנטעסטע, מערקווירדיגסטע מענשען אין דער וועלט.

דער הויפטשטריך פון קאזאנאווא'ס כאראקטער איז זיין געוואגטקייט, די חוצפה, וואס געדינט אים שטענדיג אין א וועלט, וואס איז געווענליך דער נישט בראוו, מעהרסטענס טאקע פשוט ...נות'דיג. ווען דער העלד פון דער פראנצויזישער רעוואלוציע, דאנטאן, האט געזאגט, אז כדי צו געווינען, מוזען די רעוואלוציאנערען זיין „חוצפה'דיג, חוצפה'דיג" — האט ער געוואוסט, וואס ער רעדט. נאפאלעאן האט אין מאמענטען פון ניכטערקייט ...ליזירט די אמת'ע כיבות פון זיין געוואלטיגער, מעטעארישער קאריערע, און איז געקומען צום ...ס, אז זיין בראווקייט האט איהם געשטעלט אי־בער א וועלט פון טרוסען, האט ער אויך געטראגען, און בלויז מיט דער קאלאסאלער חוצפה, וואס קאזאנאווא האט פערמאגט, האט ער, דאס אריגינעלע... פון אנ'אקטיאר און אנ'אקטריסע, געקאנט ...ען איינע פון די בעריהמטסטע פיגורען אין דער אייראפע פון דעם 18־טען יאהרהונדערט. קאזאנאווא האט געלעבט פון 1725 ביז 1798.

געניוס, חוצפה אליין איז נישט גענוג. צו דער חוצפה דארף מען נאך האבען א גוטען קאפ אויף די פלייצעס. און אלע היסטארישע חוצפה'ניקעס האבען טאקע געהאט אויסגעצייכענטע קעפ. אויך דזשיאקאמא קאזאנאווא.

ע... איז א פאקט, אז קאזאנאווא האט צווישען איין אפטער ארגיע און א צווייטער, צווישען איין רייזע און א צווייטער — וואס נישט זעלטען איז עס געווען א געצוואונגענע רייזע — געפונען צייט צו לערנען זיך, צו שטודירען און פערמעהרען זיין וויסען אויף א טיף געביטען. ער האט, אגב, פון אנהויב אן געקריגען א גוטע בילדונג. געענדיגט אוניווערזיטעט, געוואלט זיין א גלח און אנ'אדוואקאט (זיין דאקטאר־דיסערטאציע איז געווען אויף דער טעמע: צי זאלען יודען מעגען בויען נייע שולען), געקאנט גוט לאטיין און אפשר אויך גריכיש. ער האט גע־קענט די גאנצע איטאליענישע ליטעראטור אויף אויסענווייניג. ער האט איבערראשט וואלטער'ן מיט זיינע פארלעזונגען (אויסענווייניג) פון אלטע לאטיי־נישע און נייע איטאליענישע דיכטער. ער האט זיך אויך אויסגעלערנט ביז פולקאמענהייט פראנצויזיש און געשריבען אין דער שפראך, ווי א מייסטער, אויך זענען זיינע ידיעות אין אסטראנאמיע, מאטעמאטיק און פיזיק געווען גרינדליך און אריגינעל. ער האט זיך געקאנט פערגינען צו דיסקוטירען מיט ניוטאנ'ען און בעשטרייטען די טעאריעס פון קעפלער'ן. פאר עמאנועל קאנט'ען איז ער געקומען צו רייזלבע שלוסען וועגען צייט און רוים און וועגען דער בעגרענעצטקייט פון מענשליכען בעוואוסטזיין, וואס אט דער גרויסער דייטשער פילאזאף פון קעניגס־בערג. אפילו אויף דער עלטער האט ער נישט אויפגעהערט צו איבערראשען מיט זיינע נייע קענטענישען און קורץ פאר זיין טויט בעוויזען זיין פאכ־מענישקייט אין פילאלאגיע און לינגוויסטיק — מיט זיין קריטיק פון א ניי פראנצויזיש ווערטערבוך, וואס איז ארויס נאך דער גרויסער רעוואלוציע.

קאזאנאווא, זעהען מיר, איז געווען אנ'אמה'־ריג־פילזייטיגע נאטור, א בעגאבטע און אויפנאם־פעהיגע. אט אזא געבוירענער מתנה קומט חוצפה שטארק צונוץ. דערצו איז ער נאך געווען א שעהנער יונג אויך. צווישען איטאליענער האט ער געטורעמט מיט זיין איבער זעקס־פוסיגער הויך. זיין פנים איז געווען רייצענד, ליידענשאפטליך, און זיינע מאנירען — עלעגאנט און אריסטאקראטיש. אויף זיין טעמפע־ראמענט האט ער אוודאי נישט געהאט וואס צו בעקלאגען זיך. א וואולקאן, איינער פון די פייער־שפייענדיג בערג, וואס איטאליע איז מיט זיי אזוי רייך, איז דער נאטירליכער פערגלייך. צו דעם אלעם — שארפזיניג, א פראכטפולער דערצעהלער, די פעהיגקייט צו אידעאליזירען. איז אזא איינער פשוט נישט געבוירען געווארען צו זיין דער בעריהמ־טער ליבהאבער פון אלע צייטען?

א. גלאנץ.

דערס צו הערען פון אב. קאהאן, ווי אזוי ער האט דערפיהרט דעם „פארווערטס", בראש פון וועלכען ער שטעהט שוין איבער 30 יאהר, צו זיין מעכטיגען און איינפלוסרייכען מצב אלס צייטונג.

– דער אמעריקאנער זשורנאליזם, – ענט־פערט אב. קאהאן, איז אינגאנצען אנדערש פון דעם אייראפעאישען. אין אמעריקע ווערען צו א צייטונג געשטעלט גאר אנדערע פאדערונגען, און אין משך פון די פינף יאהרען, וואס כ'האב גע־ארבייט אין אמעריקאנער ענגלישע צייטונגען און געווען אנ'ענגלישער לערער, האב איך זיך גענוי בעקענט מיט'ן אמעריקאנער פאלק און מיט זיינע בעגריפען וועגען א צייטונג. זיין ערפאלג האט דער „פארווערטס" צו פערדאנקען דער אמעריקא־ניזאציע, וועלכע איך האב דארטען דורכגעפיהרט פון ערשטען טאג אן. אמעריקאניזאציע – אין זין פון גייסט, נישט פון שפראך, ווייל וואס שייך דער שפראך, האב איך שטענדיג געפאדערט, מען זאל רעדען יודיש. איך האב אפילו געהאלטען די ערשטע רעדע אין יודיש אין אמעריקע אין יאהר 1882. ווען איך בין נאך א רייה אינערלכע מח־לוקות און סכסוכים צוריק אריין אין „פארווערטס", האב איך אינגאנצען געענדערט דעם פנים פון דער צייטונג. איך האב געשטעלט דעם טאן אויף דער מענשליכער זייט, איך האב קודם כל גע־וואוסט, אז לעבעדיגע מענשען דארפען די צייטונג לייענען און כ'האב אפגעשאפט די פא־טייאישע טערמינאלאגיע, אין וועלכער די צייטונג איז פריהער געווען פערטרונקען. כאראקטעריסטיש, למשל, איז, וואס מיר איז אויסגעקומען אפצושאפען דאס ווארט „קלאס", ווייל פריהער האט „פארווערטס" גערעדט נאר וועגען ארבייטער־קלאס איך האב דערמאנט, אז ס'איז דא אנ'ארבייטער, און אין ער־שטער שורה עקזיסטירט ער.

די צייטונג האט זיך אריינגעלאזט אין רעכ־טען קאך פון לעבען, און דערמיט ערקלערט זיך דער ערפאלג פון „פארווערטס", וועלכער האט אלץ געהאלטען אין איין וואקסען, און וועלכער וואלט שוין איצט זיכער געהאט א דריי־פערטעל מיליאני־גען טיראזש, ווען די עמיגראציע וואלט נישט אפ־געשטעלט געווארען דער „פארווערטס" איז גע־ווען א פרוב צו בעווייזען, אז מען קאן ארויסגע־בען אנ'אינטערעסאנטע, לעבעדיגע און וועלטלי־כע צייטונג, וואס זאל נישט זייענדיג פערטרונקען אין פארטייאישער טערמינאלאגיע אין י ריקונקיים, דאך דינען און געטריי דינען דער ארבייטער־בע־וועגונג אין איהר קאמף פאר א בעסערער צו־קונפט.

געמישטע חתונות, אימיגראציע, ארבייטער־בעוועגונג

(ענדע פון 3־טער זייט).

און מארגען וועל איך זיך ארויפארבייטען און ווערען א באלעבאס און אפשר גאר א מיליאנער. דעריבער איז דא די ארבייטער־בעוועגונג א ויין קאנקרעטע, א פראקטישע; זי פערנעהמט זיך מיט פראגען פון טאג, פון שכירות א. א. וו. דערפאר אבער ענטוויקעלט זיך אין אמעריקע א שטארקע סאציאליסטישע בעוועגונג צווישען דער אינטעלי־גענץ, אזוי ווי אמאל אין רוסלאנד, בעזונדערס שטארק ענטוויקעלט זיך די סאציאליסטישע בע־וועגונג צווישען דער שטודירענדער יוגענד: אזוי למשל דער סאציאליסטישער קאנדידאט פאר'ן בירגערמייסטער פון ניו יארק נארמאן טאמאס, וועלכער האט בעקומען צוזאמען גענומען די מא־יאריטעט שטימען אין דעם ראיאן פון ניו־יארקער אוניווערסיטעט. דער אמעריקאנער בעטראכט דעם סאציאליזם נישט אלס קלאסען־בעוועגונג, נאר אלס העכערע מאראל פאליטישע בעוועגונג. אין אלע אוניווערסיטעטען זענען איצט פאראן שטארקע סאציאליסטישע גרופעס. אין אייראפע איז דער פונדאמענט פון דער סאציאליסטישער בעוועגונג — דער קלאסען־בעוואוסטזיין. מיר האלטען אבער איצט ביי אזא לאגע, אז די אינטעליגענץ הויבט אן קימען צו אונז, און דורך איהר וועלען קובען ארבייטער. מעגליך, אז ווען די לאגע פון די אר־בייטער זאל ווערען ערגער, וועלען זיי ווערען קלאסען־בעוואוסט. דערווייל אבער פעהלט זיי דער בעוואוסטזיין.

אינטערעסאנט איז — דערצעהלט ווייטער אב. קאהאן — אנצומערקען דעם פאקט, די סאציאליס־טישע בעוועגונג אין ניו־יארק איז געגרינדעט גע־ווארען דורך דייטשען, און די גאנצע ארבייט איז דא אין די ערשטע צייטען אנגעפיהרט געווארען דורך דייטשען. ווען איך בין מיט 48 יאהר צוריק געקומען אהער, האב איך זיך בעטייליגט אין דער דייטשער בעוועגונג, און א סך פון אונז פון די געקומענע יודישע סאציאליסטען, האבען זיך אויס־געלערנט דייטש רעדען נאך פריהער פון ענגליש. אבער שפעטער, ווען דייטשען האבען אויפגעהערט צו אמיגרירען, איז די בעוועגונג אריבער אין די הענד פון רוסישע יודען, וועלכע האבען א לאנגע צייט געשפילט די אנפיהרענדיגע ראל אין איהר. און אין דער שפראך פון דער יודישער ארבייטער־בעוועגונג זענען אריבער מעהרערע דייטשע ווערטער, ווי למשל, גענאסע, געווערקשאפטען און כמעט די גאנצע דייטשע טערמינאלאגיע. די מי־טינגען פיהרען מיר אויך דאס רוב מיט דער דיי־טשער טערמינאלאגיע. דאס איז טראדיציע.

אלס זשורנאליסט אינטערעסירט מיך בעזונ־

Dr. med. H. Lubicz
צעגעלניאנא 43, טעל. 32־41
ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און מענער־שוואכע קראנקהייטען. היילונג מיט קווארץ־לאמפען (האר־אויספאל)
נעמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אווענד

Dr. Z. Rakowski
ספעצ. פאר אויערען־, נאז־, האלז־ און לונגען־קראנקה.
קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 27-81.
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3

Dr. H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאנא 25, טעל. 126-87
ספעציעל ארצט פאר הויט־ און ווענערישע קראנקהייטען. מענער־שוואכע. אלע ארט אנאליזען, בעהאנדלונג מיט קווארץ־שטראהלען
נעמט אן פון 8—2 נ.מ. און פון 5—9 אוו.

ס׳געיעג נאכ׳ן שאטען

(34 (סענסאציאנעלער ראמאן)

דאס דינסט־מיידעל האט זיך ארומגעקוקט ...רערוען ...נמער זיך נעללי, וועלכע איז גע־...ען אויפ'ן שטול מיט א קאלך־ווייסען פנים, ...אויגען — פול מיט שרעק.

...שנעל א שאקעל־טוענדיג מיט'ן קאפ, איז דאס ...מיידעל אוועקגעלאפען.

...אין א ווייל ארום איז אין צימער אריין די ...מאדאם ליפאווסקא. זי האט לכתחילה געוואַרט, ...זאל זי רופען.

— גוט מארגען, מאדאם! — האט זי ראב־...וויטש מיט דרך ארץ בעגריסט. — איך רעכען, ...איהר האט שוין געוואוסט, אז איך בין געקומען?

— די טאכטער האט מיר געזאגט, אידער איך ...ארויס צו אייך. זי האט מיר איבערגעגעבען ...אייער וויזיט־קארטעל... הער ראבקעוויטש, אויב ...האב נישט קיין טעות?

— יא, מאדאם! ערלויבט מיר צו שטעלען ...איך עטליכע פראגען אייער דינערשאפט. דערווייל ...איהר אפשר העלפען אייער טאכטער. עס איז ...עך א רחמנות אויף איהר, נאר איך רעכען,

אז זי וועט אייך אליין דערצעהלען. גלויבט מיר, איך פיהל מיט אייך מיט, און כ'וועל טון פאר אייך, וואס איך וועל נאר קענען. איהר וועט מיר אזוי גוט זיין אנקלינגען, ווען איהר וועט זיין גרייט מיט מיר צו רעדען. פאר'ן אוועקגעהן וועל איך זיך מוזען מיט אייך פערשטענדיגען.

ראבקעוויטש איז ארויס פון צימער.

די פערצווייפלונג פון די צוויי פרויען האט אויף איהם געמאכט א שווערען איינדרוק.

— נעללי, טייערע, וואס איז געשעהן? זאג מיר, קינד — וואס בעדייט עס?

די מוטער האט זיך ארונטערגעלאזט אויף די קניע נעבען נעללין, האט איהר צערטליך אנגענו־מען ביי די הענד, אומרוהיג קוקענדיג אויף איהר בלאסען, צורודערטען פנים.

נעללי האט שעפטשענדיג איבערגעגעבען דער מוטער די גרויזאמע בשורה, בעמיהענדיג זיך נישט צו קוקען דער מוטער אין די אויגען.

זי האט געפיהלט, אז די כוחות האבען זי פערלאזט. פאר איהר איז פלוצים געקומען עקד וועלט, א סוף צו אלץ. וועגען דעם, וואס דאס אלץ האט בעדייט פאר איהר מוטער, האט (זי) מורא געהאט צו טראכטען.

— דער פאפא?... דערמארדעט? — האט מאדאם ליפאווסקא קוים ארויסגעשעפטשעט מיט בלאס־געווארענע ליפען.

די מוטער האט מיט אומצוטרוי געקוקט אויף דער טאכטער. זי האט נישט גלייך געקאנט הופס זיין איהרע רייד. דאס איז דאך געווען אזוי גרויזאם, אזוי זינלאז... ס'און דא געשעהן עפעס א מיספער־שטענדניש. דער געהיים־אגענט האט אוודאי גע־האט א טעות. ס'איז עפעס א שרעקליכער, לעד־בערליכער, מורא'דיגער טעות.

— אבער... נעללי, — האט זי ארויסגעזיפצט... זאג גענוי, וואס האט ער דיר געזאגט.... מ'האט דעם פאפא דערהרג'עט... דאס איז נאר־ריש — אונמעגליך.... האסט עפעס אוודאי נישט פערשטאנען... ווער האט איהם געקאנט דערהרג'ע־נען?... פאר וואס?... ניין, דאס איז א נאנסענס.... דער מענש איז משוגע אויפ'ן גאנצען קאפ!

דאס הארץ פון דער אומגליקליכער פרוי האט זיך פערקלעמט פאר צער: בחנם האט זי זיך בע־מיהט נישט צו גלויבען אין דעם געשעהענעם — ניין, זי האט געוואוסט, אז דאס גרויסע אומגליק איז געשעהען...

— דאס איז אמת, מאמע, — האט נעללי קלאנגלאז ארויסגעשעפטשעט, קוקענדיג מיט א פער גליווערטען בליק אויף דער וואנד — זי נאר איך האב אינדערפריה געעפענט די אויגען האב איך געוואוסט, אז ס'איז געשעהן אנ'אומגליק. איך האב שוין נישט געקאנט צוריק איינשלאפען. איך האב שוין נישט געקאנט מעהר איבליגען אין בעט... און דערנאך — פלוצים דאס קלינגען פונ'ם טעלעפאן...

זי איז ענטשווינען געווארען און מיט א צי־טערדיגער האנד א פיהר געטון איבערן שטערן.

— זאג מיר... זאג, וואס האט ער געזאגט, — האט זיך אפגערופען די מוטער, פיהלענדיג, אז זי פערלירט דעם באדען אונטער זיך, און בע־מיהענדיג זיך גלייכצייטיג זיך צו בעהערשען.

נעללי האט נוט געקאנט איהר מוטער: זי וועט זיך נישט בערוהיגען — האט זי געוואוסט — פון זי וועט דערגעהן דעם גאנצען אמת.

זיי זענען ביידע געוואוינט צו קוקען דעם אמת גלייך אין די אויגען און נישט מורא צו האבען פאר'ן לעבען...

— איך אליין ווייס נארנישט. ער האט מיך די גאנצע צייט פונאנדערגעפרעגט, און דערנאך — פלוצים דערקלערט, אז דער פאפא איז טויט, אז מ'האט איהם דערהרגעט...

— ווען איז עס געשעהן, טאכטער מיינס, ווער האט דערהרגעט.

— דאכט זיך, הער וואלדמאן...

נעללי האט פערשטעלט דאס פנים מיט די הענד.

מאדאם ליפאווסקי האט זיך ענטשלאסען אויפ־געשטעלט.

— נעללי, איך וועל באלד אליין פרעגען דעם הער... דעם הער ראבקעוויטש — האט זי א זאג געטון — דאס איז עפעס נישט גלאט, און מ'דארף עס אויפקלעהרען. בערוהיג זיך, טייערע טאכטער מיינע. נעהם זיך אריין אין די הענד, מיר וועלען זיך באלד אלץ דערוויסען... איך וועל איהם צווינ־גען צו דערצעהלען אונז אלץ וואס ער ווייס!

זי איז צוגעגאנגען צום טיש און אנגעקלונגען:

— בעט אהער אריין דעם הער ראבקע־וויטש — האט זי רוהיג בעפוילען דער שטוב־מיידעל.

(פארטזעצונג קומט).

יורידישע עצות

פון דער יורידישער אפטיילונג אין דער רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט“ אויף יורידישע פראגען, וואס ווערן צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן

יורידישע אפטיילונג
פון „נייעם פאלקסבלאט“.

[illegible]

161 א הויזבעזיצער פון זשעראמסקיעגא: נישט בלויז לייזיגע, נאר אויך נישט געניגנ פערבויטע פלעצער ווערען בעשטייערט לטובת דעם אויפבוי פאנד.
אייער פלאץ איז אבער בעפרייט פון דער־
מאנטען שטייער, ווייל ר'איז פארדינגען אויף אנ'אונטערנעהמונג און אונטערליגט די בעשטי־מונגען פון אוסטאוו וועגען לאקאטאר. ן.־שוץ.

162 א ראציאנושער:
ס'איז א פראגע, ווי אזוי דער טעקסט אין פלוג־בלעטל האט געלויטעט, צי איז דארט גע־שטאנען: „אז דעם עכטען... בעקומט מען נאר ביי מיר“ אדער: „ביי מיר בעקומט מען נאר דעם עכטען...“
דער ערשטער טעקסט גיט נעוויס א גרונד פאר א בעשולדיגונג אין א נישט גערוויסנהאפטער קאנקורענץ.

163 ש. בר.
דער גאנצער פלאן האלט נישט אויס די רעכטליכע קריטיק שוין דערפאר אפילו בלויז אליין, וואס אנ'18־יעהריג בחור'ל האט נישט קיין רעכט צו דינגען קיין לאקאלען און צו שליסען אבמאכען.

164 מכורזש:
איהר קאנט זיך בעמיהען, אז מען זאל אייך ערלויבען צו ענדערען אייער פאמיליע־נאמען ווענדעט זיך מיט אנענטספרעכענדער בקשה אין דער וואיעוואדזטווא בעלייגענדיג א צייגניש וועגען אייער פוילישער בירגערשאפט און א געבורטס־מעטריקע.

165 ר. א. דער אוסטאוו פון 18 יולי 1924 וועגען פערזיכערונג אין פאל פון ארבייטסלאָ־זיגקייט איז מאדעפיצירט געווארען לעצטענס אין דעם זין, אז ער איז חל אויף פערזאנען פון 16 יאהר אן און אויך אויף אזעלכע, וועלכע ארבייטען אין ווערקשטעלען, וואו ס'זענען בע־שעפטיגט אויך וויניגער, ווי 5 ארבייטער. די פערזיכערונג פון אויסגערעכנטע קאטעגאריעס ארבייטער מוז פארקומען אין משך פון לויפענדען יאהר.

166 א דאנציגער:
איהר שרייבט נישט וועגען וואס פאר אנ'־ארטיקעל ס'האנדעלט זיך דעריבער איז שווער צו וויסען, צי דער אימפארט פון אזא סחורה איז בעגרעניצט אדער נישט.
אין ערשטען פאל ווערט גענומען 5 פאציג אין אין צווייטען פאל פיר פאציג פון בעטרעף פון צאל־טאריף.

Dr. med. ALBERT GOTLIB
Piotrkowska 26, tel. 177-50
אקושער און ספעציאליסט פון פרויען־קראנקהייטען
נעהמט אן אין דערפריה פון 3—6 אוונד
און אין לעצטנ׳ס „V“. פיעטריק. 45
פון 6.30 ביז 7.30 אין אווענד.

Dr. med. J. HERSZFINKIEL
ספעציאליסט פאר קינדער־קראנקהייטען
זאוואדזקא 15, טעלעפ. 111-87
נעמט אן פון 9 — 10 פריה און פון 3 — 5 נאכם

אין די סיבירער טייגעס

היינט און פאלגענדע טעג!
מעכטיגע דראמע פון סיבירער לעבען
F. KORTNER i RENE HERIBEL
ריהרענדע געשיכטע פון א פערשיקטען'ס טאכטער און דעם זוהן פון גובערנאטאר־סאטראפ. .·. אין די הויפט־ראלען:
גענאנגען צום בילד פיהרט אויס א רוסיש־אוקראינישער כאר אונטער דער לייטונג פון ה' אקימאוו.
די פרייזען פאר די בילעטע זענען נישט געהעכערט || **WŁ. ZWIRLICZ** אויפטרעטען פון סענא־טאנעלען טעלעפעט
אויסערדעם: **א גרויסע סענסאציע אין לאדז!**

Kino Spółdzielni
Sienkiewicza 40.
פאספארטו'ס און פריי־בילעטען זענען אונגילטיג.
נהויב פון די סעאנסען: 4, 6, 8 און 10 א זייגער אווענד.

האט רחמנות!

געהענדיג פון נאוואמיעסקא ביז קאנסטאנ־טינער 20, האב איך פערלוירען 185 זל. ווי אויך א בריף מיט א רעכנונג, אריינגעלעגט אין א קאנ־ווערט. דער ערליכער פינדער ווערט געבעטען רחמנות צו האבען אויף אנ'ארימע אלמנה, ווייל דאס געלד איז נישט איהרס, נאר אנפערטרויט און אפצוגעבען געגען בעלוינונג צו חנה ראבינאוויטש, אלעקסאנדראווסקא 48.

אלע פערא־טעריטעטע,
וועלכע האבען עקספעדירט ביים עקספעדיטאר
מ. גאלדמאן
פיעטריקאווער 26
און זענען אפעריירט געווארען, ווערען געבעטען צו קומען אין זייערע אייגענע אינטערעסען
דער פירמא שילט און קרישטאל, פיעטריק 28

Dr. ADAM GROSGLIK
Al. Kościuszki 27
tel. 51-78
הויט און ווענערישע קראנק־הייטען און ליבעס־קראנקהייטען.
נעמט אן 4 — 7 אין אווענד

Kino MIMOZA
ul. Kilińskiego 178.
היינט און פאלגענדע טעג!
גרויסע פרעמיערע!
דאס גרעסטע מייסטערווערק פון דער וועלט
ניבעלונגען
אין די הויפטראלען:
PAWEŁ RICHTER i BERNARD GOETZKE
נעכסטער פראגראם: „לעצטער ראמאנס“.
פערשטארקטער ארקעסטער. דער זאל איז גוט בעהייצט.

Dr. med. LAJCHTER
צאהן־כירורג
Chor. szczęk, dziąseł, podniebienia, języka it.p.
przeprowadził się na ZIELONĄ 9
I p.front, tel. 149-66
od $1^1/_2$–5 po poł.

Dr. med. W. EYCHNER
גינעקאלאג־אקושער
זגערזשער 11.
טעל. 134-72
נעמט אן פון 6—8 אווענד

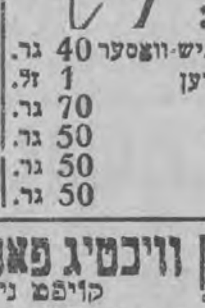

קאנקורענץ!
אין ערשטקלאס. דאמען־ און הערן־פריזיער־אנשטאלט
מ. קופקא, פאלודניאווא 12
זענען די פרייזען געווארען פערקלענערט:

דאמען־סאלאן:		הערן־סאלאן:	
שערען דאמען	80 גר.	ראזירען מיט קעלניש־וואסער	40 גר.
שערען שילער	60 גר.	ראזירען און שערען	1 זל.
וואסער־אנדולאציע	1.50 זל.	שערען	70 גר.
אייזען־אנדולאציע	1.— זל.	שערען א יונגעל	50 גר.
קאפ־וואשען מיט טרוקענען	1.— זל.	קאפ־וואשען	50 גר.
		מאסאזש	50 גר.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און ערצטליך־דענטיסטישער קאבינעט
זגיערסקא 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראקאווסקי נאז האלז, אויערן קר.	10—11 2—6 7—8
ד"ר רוזשאנער הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד"ר גאלדשטיין־ אויגען־קראנקהייטען טאלאק	1—2 7—8
ד"ר יוטמאן נערווען קראנקהייטען	12—2 חוץ זונ.
ד"ר ראזענצווייג קינדער־קראנקהייטען	10-12 4-5
ד"ר פאפיערני פרויען און געבורטס־הילף	$1\text{-}1^1/_2$ 5-6
ד"ר קאגמאר כירורגיש־קראנק.	$4^1/_2\text{-}5^1/_2$ זונ. 1—2
ד"ר ווייננבערג אינ. הארץ לונגען	12—1, $6^1/_2$—$7^1/_2$
ד"ר סטופעל רענטגען	12—2, 4—6
א. גראיענטשיק צאהן־ארצט	3—7
נ. ראזעס צאהן־ארצט	8—2

צאהן־מוכר הילונג, בעלייכטונגען, קראנען, מאסטען א.א.וו.
בי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארן
א רענטגען־אינסטיטוט
היילונג פון הויט קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראלען, פאר בעשטראלונג און דורכלייכטונ־גען, קווארץ־לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע מעגליכע אנאליזען. א קוים פאר שטעטלער.
אימפונגען געגען שוארלאכן (שקארלאטין) פון 4—5 נאכם

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג
וויזיט אין דער שטאט.
ערצט.־קאסמעטיש. גאבינעט
פרל. מארקוס נעהמט אן פון 5—7 אווענד

צאהן־ארצט
St. Gelberg
וואוינט יעצט
Zawadzka 14, tel. 108-33
נעהמט אן פון 10—2 און פון $4^1/_2$—7.

שייטלען
צו מעסיגע פרייזען צו בעקומען ביי
פארזשוצקא, קאמיענגא 5

לעכער
מאשינאווע
ווערן אנגענומען צו ביליגע פרייזן
ג. גארדמאן ציגלן. 29

לאזשי
פאר 2 אנשטענדיגע יונגע־לייט ביי אנ'אינטעליגענטער פאמיליע מיט בעקוועמלי־כקייטען, ב״ר"ג. צו ער־פאהרען קילינסקעגא 41, ביי ארבאך.
61091

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און דענטיסטישער קאבינעט.
זשעראמסקיעגא [?] 11, טעלעפאן 37-63
אפען פון 9 פריה ביז 7 אווענד.

ד"ר אימיך נאז, האלז, אויערן קר	$4^1/_2$—$5^1/_2$
ד"ר פערשנער קינדער־קראנקה.	9-11 3-$4^1/_2$
ד"ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייטען	12 — 2
ד"ר רובינשטיין הויט און געשלעכטס־קר.	$12^1/_2$ $1^1/_2$
ד"ר שמירגעלד נערווען און גייסטיגע קר	1 — 2
ד"ר גאלדבלאט אויגען־קראנקה.	$12^1/_2$—$1^1/_2$
ד"ר חיים כירורגישע קראנקהייטען	2 — 3
ד"ר שמערלאוסקי פרויען־און געבורטס־הילף	$3^1/_2$—$4^1/_2$

טעכניש־מערבאפיע, שפראך־שטערונגען ווי שטאמלען א.א. ווי פאקען־שטעלן, קינדערליכע בערג־ און־בעטאוושאל. אייג־שפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראט, אויף פערלאנג היזזשען אין שטאט. אין לאבאראטאריום ווערן געמאכט אלע ארט אנאליזען, אויך טלעבסט און בלוט
אימפונגען געגען שקארלאטין.
בי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
א רענטגען־אינסטיטוט.
ד"ר ראזשינסקי טשאטשאיאנסקי
צאהן־ארצט 10—1 3—6
פ נטשליכע צאהן, קראנען, מאסטען א. א. וו.
די לעטשניצע איז געעפנט אויך זונטאג

---

44 וויכטיג פאר מחותנים! 44
קויפט נישט קיין
מעבעל
בעפאר איהר איבערצייגט אייך נישט אין מיין מעבעל־געשעפט
Ch. ŁAZNIK
44 גדאנסקא (דלוגא) 44
טעל. 56-162.
נאר ביי מיר קענט איהר קריגען פערש. מעבעל שעהן, גוט און ביליג.
בעמ.: כ'קויף אויך גענוצטע מעבעל, דיוואנעס, פעלצען א. א. וו.
קומט און איבערצייגט אייך!
44 | 44

די מעכאנישע שלאסערײ און שוויסערײ
פיהרט אויס זאמטליכע מאשין־רעפא־ראטורען, שוויסונגען, גיסונג פון מאשינען־טיילען מיט גאראנטיע און :—: געגען ביליגען פרייז :—:
J. REDER, Łódź
11 קאנסטאנטינער 11 (ריג זאכאדניא)
פריוואט־וואוינונג: גדאנסקא 20.

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים־ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר וועגערישע הויט־קראנקה. און מענער־שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא־לאגישע און נערווען־קראנקהייטען.
קווארץ־לאמפ. עלעקטרישער הייל־קאבינעט קאסמעטיק.
— — טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוועגד. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכם. נעמט־אן א פרוי־דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— בעזונדער ווארטע־צימער פאר פרויען. —
וויזיט 3 זל.

Dr. med. H. KRAUSKOPF
אקושעריע און פרויען־קראנקהייטען
צעגעלניאנא 45, טעל. 47-113
נעמט אן פון 4 ביז 7 אין אווענד.

אבאנאמענטס־פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט אפטראגען א היים; אויף דער פראווינץ — 6 זל. א חודש; אין אויסלאנד — 8 זל.
פאר'ן אינהאלט אין טעקסט־אנאנסען איז די פערלאג נישט פעראנטווארטליך.
די אדמיניסטראציע איז אפען ביטאג און ביינאכט.

אנאנסען־פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . . . 60— . . . . 4 .
נאכ'ן טעקסט—12 . . . . . . 18— . . . . 8 .
אונטער א פעלעטאן־שורה: [illegible] פאר שטעלע 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat“, Piotrkowska 21.